

De dood van de graaven Egmond en Hoorne : treurspel

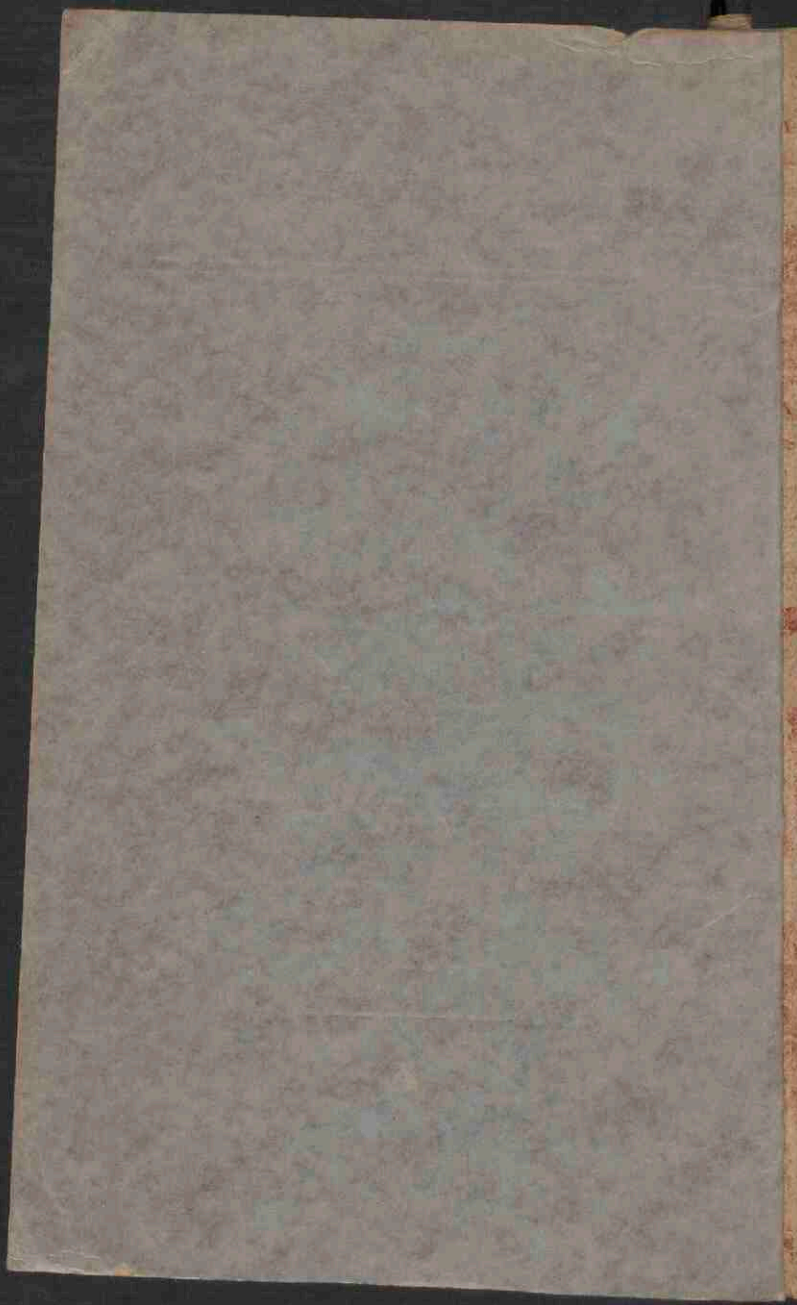
<https://hdl.handle.net/1874/371853>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

1929

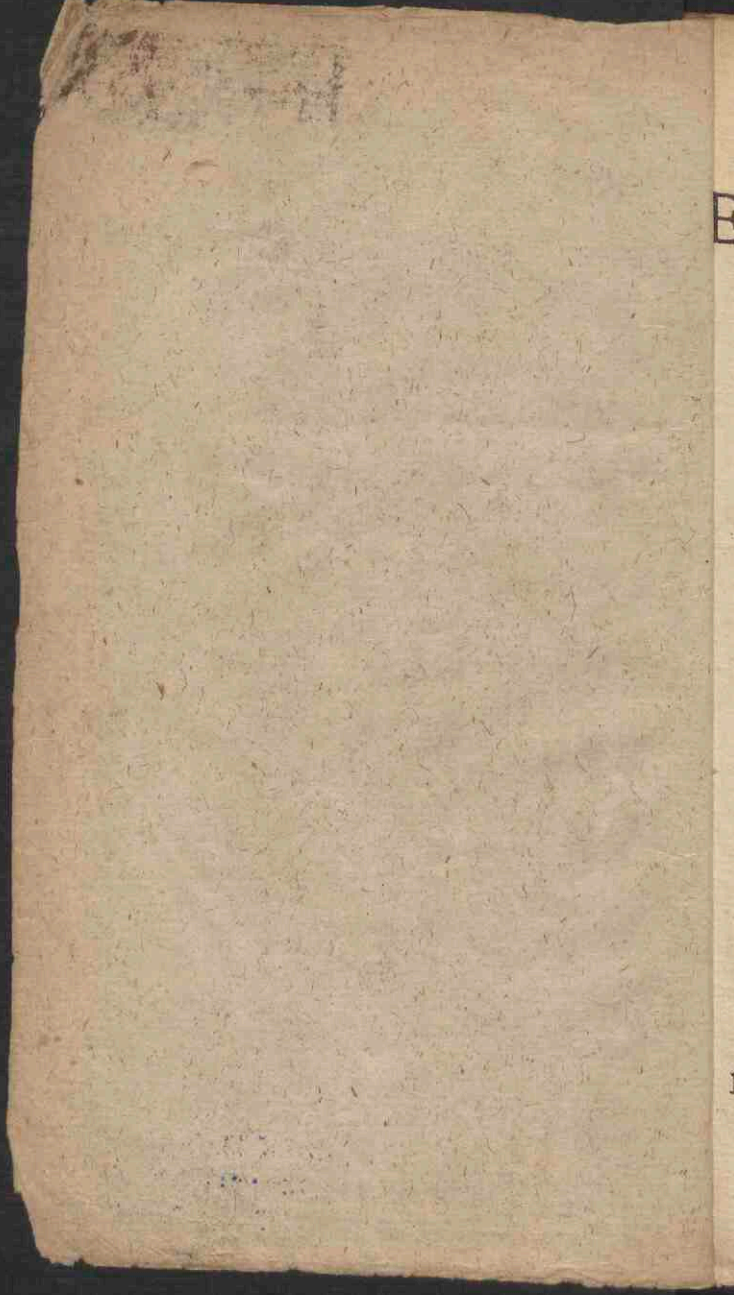
Verzameling tooneel-
stukken uit de
nalatenschap van
Prof. Dr. J. te WINKEL

No. 804^B

Dr. J. L. M. W. L.

N: 190 B.

DE DOOD

VAN DE GRAAVEN

EGMOND

EN

HOORNE;

TREURSPEL.

Verfied met Vertooningen. (D. Th. Asselijn)

Te AMSTELDAM,
By IZAAK DUIM, Boekverkooper, op den hoek van
de Voorburgwal en Stilleeg, 1754. Met Privilegie.

51
BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

THE

MEMORIAL

OF

THE

IN WITNESS WHEREOF
I have hereunto set my hand and seal
this 10th day of June 1864
AT WASHINGTON
JOHN P. BURNETT
Secretary

en
da
ca
ne
ea
ier
op
en
nd
of
no
wa
we
[pe
To
ge
de
de
ta
ha
ge
ve
vo
of
sp
ve
d
le
k
d
v
te
M
c
C
t
f
c
c
v
z
y
i

COPYE VAN DE PRIVILEGIE.

De Staten van Holland en Westvrieland doen te weten: also
 Ons te kennen is gegeven by de Regenten van het Wees- en
 Oude Mannenhuys der Stad Amsterdam, en in die qualitey-
 en te samen Eygenaars, mitsgaders Regenten van den Schouburg
 daar, dat zy Supplianten eenige Jaaten hadden gejuifficeert van 't
 Octroy of Privilegie by hen van Ons op den 27 May 1738. geob-
 noereert, waar by Wy aan hun Supplianten goedgunstelyk hadden
 accordeert, en geoctroyeert, om, geduurende den tyd van vyf-
 tien doen eerst agter een volgende Jaaren, de Werken, die ten
 dienste van het Toneel reets waren gedrukt, en van tyd tot tyd
 nog verder in het licht gebragt, en ten Toneele gevoert zouden mo-
 gen werden, alleen te mogen drukken, doen drukken, uytgeeven
 ende verkoopen, en bevonden dat de Jaaren, by 't voorsz. Octroy
 of Privilegie genoemt, op den 27. May 1743. stond te expireeren;
 ende dewyle zy Supplianten ten meesten dienste van den Schouburg,
 waar van hunne respectieve Godshuizen onder andere mede moeten
 werden gesustenteert, de voorgenoemde Werken, zoo van Treur-
 spellen, Blyspellen, Klugten, als anders, die reets gedrukt, en ten
 Toneele gevoert waren, of in toekomende gedrukt, en ten Toneele
 gevoert zouden mogen werden, gaerne alleen, gelyk voorheen, zou-
 den blyven drukken, doen drukken, uytgeeven en verkopen, ten cynde
 dezelve Werken door het nadrukken van andere haar Luytler, soo in
 taal, als in spelkonst, niet mogten komen te verliefen, en dewyle sulx
 haar Supplianten na de expiratie van 't bovengemelte Octroy, niet
 gepermitteert was, zoo keerden zy Supplianten haar tot Ons, re-
 verentelyk verzoekende, dat Wy aan hun Supplianten in kwaliteyten
 voorsz. geliefden te verleenen prolongatie van het voorsz. Octroy
 of Privilegie, om de voorsz. Werken, zo van Treurspellen, Bly-
 spellen, Klugten, als anders, reets gemaakt, en ten Toneele ge-
 voert, of als nog in het ligt te brengen, en ten Toneele te voeren,
 den tyd van vyftien eerstkomende, en agtereenvolgende Jaaren, al-
 leen te mogen drukken, en verkopen, of te doen drukken, en ver-
 kopen, met verbod aan alle andere op seekere hooge Peene by Ons
 daar tegens te statuereen, SOO IS 't, dat Wy, de Saake, ende 't
 voorsz. verzoek overgemerkt hebbende, ende geneegen weezende
 ter bede van de Supplianten uyt Onze regte wetenschap, Souveraine
 Magt ende Authoriteyt, de selve Supplianten geconsenteert, geac-
 cordeert, en geoctroyeert hebben, Consenteeren, Accordeeren, en
 Octroyeeren hen by deezen, dat Zy, geduurende den tyd van vyf-
 tien eerst agtereenvolgende Jaaren, de voorsz. Werken, die ten dien-
 ste van het Toneel reets waren gedrukt, en van tyd tot tyd nog ver-
 der in het licht gebragt, en ten Toneele gevoert zouden mogen wer-
 den, in dier voegen, als sulx by de Supplianten is verzogt, en hier
 vooren uytgedrukt staat, binnen den voorsz. Onzen Landen alleen
 zullen mogen drukken, doen drukken, uytgeeven ende verkopen,
 verbiedende daaromme allen ende eenen ygelyken dezelve Werken,
 in 't geheel, of te deele te Drucken, naar te Drucken, te doen
 Naardrukken, te Verhandelen, of te Verkopen, of te eiders Naarge-
 drukt, binnen den selven Onzen Landen te brengen, uyt te geven,
 of te Verhandelen en Verkopen, op Verbeurte van alle de nage-
 drukte, ingebragte, verhandelde ofte verkogte Exemplaren, ende

een boete van drie duysend guldens, daar en boven te verbeuren, te
Appliceeren een derdepart voor den Officier, die de Calange doe
zal, een derdepart voor den Armen der plaatzen daar het Calus voor
vallen zal, ende het reſteerende derdepart voor de Supplianten, en
de dit t'elkens zoo meenigmaal, als dezelve zullen werden agret
haalt, alles in dien verſtande, dat Wy de Supplianten met dezen of
zen Oſtroye alleen willende gratificeeren tot verhoedinge van hunne
ſchade door het Nadrukken van de voorſz. Werken, daar door
geenigen deele verſtaan, den innehouden van dien te Autorificeeren
ofte te Advouëren, ende veel min dezelve onder onze protexie, en
de beſcherminge, eenig meerder Credit, aanzien of reputatie
geeven, nemaal de Supplianten in cas daar inne iets onbehoorlyk
zoude influëren, alle het zelve tot hunne Laſten zullen gehoude
weezen te verantwoorden, tot dien eyndewel expreſſelyk begeerende
dat by aldien zy dezen onzen Oſtroye voor dezelve Werken zullen wil
len ſtellen, daarvan geene geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie
zullen mogen maken, nemaal gehouden wezen, het zelve Oſtroy in
geheel, en zonder eenige omiffie daar voor te drukken, of te doen druc
ken, ende dat zy gehouden zullen zyn, een Exemplaar van de voorſz.
werken, op Groot Papier, gebonden en wel geconditioneert, te brengen
in de Bibliotheek van onze Univerſiteyt te Leyden, binnen den tyd van
zes weeken, na dat zy Supplianten de zelve Werken zullen hebben be
ginnen uyt te geeven, op een boete van zes hondert guldens, na expira
tie der voorſz. zes Weeken, by de Supplianten te verbeuren ten behoeve
van de Nederduyſche Armen van de plaats alwaar de Supplianten won
nen; en voorts op peene van met 'er daad verſteeken te zyn van het
effect van dezen Oſtroye. Dat ook de Supplianten, ſchoon by het
ingaan van dit Oſtroy een Exemplaar geleverd hebbende aan de
voorſz. Onſe Bibliotheek, by zoo verre zy gedurende den tyd van dit
Oſtroy deſelve Werken zouden willen herdrukken met eenige
Obſervatiën, Noten, Veranderingen, Correſtiën, vermeerderingen
of anders, hoe genaamt, of ook in een ander formaat, gehouden
zullen zyn wederom een ander Exemplaar van de dezelve Werken,
Geconditioneert als vooren, te brengen in de voorſz. Bibliotheek,
binnen deſelve tyd, en op de boete en penaliteyt, als voren. Ende
ten eynde de Supplianten dezen Onzen Conſente, ende Oſtroye
mogen genieten, als naar behooren, Laſten wy allen ende eenen
ygelyken, dien het aangaan mag, dat zy de Supplianten van
den inhouden van dezen doen, laten, ende gedogen, ruſtelyk,
vredelyk ende volkomentlyk genieten ende gebruiken, ceſterende alle
beler ter Contrarie. Gegeven in den Hage, onder onzen Groten
zegele hier aan doen hangen op den zesden December, in 't jaar onzes
Heere ende Zaligmakers duyſend zevenhondert tweeënveertig.

J. H. V. Waſſenaar.

Onder ſtond, ter Ordonnantie van de Staaten, was getekent
WILLEM BUYS.

Lager ſtond,

Aan de Supplianten zyn, nevens dit Oſtroy, ter hand geſtelt by
Extract Authenticq, haar Ed. Gr. Mog. Reſolutiën van den 28 Juny,
1715, en 30. April, 1728. ten eynde om zig daar na te reguleeren.

De Regenten van het Wees- en Oude Mannenhuis hebben, in hunne
Voorſz. qualiteyt, het recht van deze Privilegie, alleen voor den tegen
woordigen Druk, van DE DOOD VAN EGMOND EN HOORNE;
Trouwſpel, vergaart aan Izaak Duim. In Amſterdam den 10. May, 1754.

A A N D E N
W E L - E D E L E N H E E R ,
M Y N H E E R

O A N V A N M A R C E L U S ,

G E C O M M I T T E E R D E R A A D W E G E N S D E
P R O V I N T I E E N L A N D E N V A N U I T R E G T ,
I N H E T E D E L M O G E N D E C O L L E G I E
T E R A D M I R A L I T E I T , R E S I D E E R E N D E
T O T A M S T E R D A M .

M Y N H E E R ,

V o o r d i e g e e n e n , w e l k e i n s t a a t v a n r e g e e r i n g e g e s t e l d
z y n , e n m e t e e n o n v e r m o e i d e n y v e r , e n g e d u u r i g e b e z i g h e i d ,
e n w a k k e r h e i d , b e t b e s t d e r R e p u b l y k b e t r a g t e n , a l s o o k
i n d ' r e n , d i e i n h u n b u r g e r l y k e n o m m e g a n g , i n g e s t a d i g e b e -
z o m m e r n i s s e n , w o e l e n e n d r a v e n , s l a a f a c h t i g t o e l e g g e n , o m
h u n s t a a t d o o r a a n z i e n l y k e m i d d e l e n t e o n d e r s t u t t e n , e n t e
b e s t i g e n : v o o r d i e , z e g g e n w y , e n i s ' e r g e e n a a n g e n a a m e r
v e r p o o z i n g n o c h n u t t e r u i t s p a n n i n g , d a n d e T o o n e e l p o e z y ,
d a a r o n z e S c h o u w b u r g t e n g e z e t t e t y d e n v o o r g e o p e n d w e r d ;
e t z y d a n d a t w y i n T r e u r s t o f f e , d a a r e e n h o o g d r a v e n d e s t y l
i n w e r d v e r e i s c h t , o n z e v e r k i e z i n g e w i l l e n n e m e n , w y k o n -
n e n o n s o o g w i t d a a r b e r e i k e n ; o f w i l l e n w y o n z e d o f f e g e e s t e n ,
e n z w a a r m o e d i g e g e d a c h t e n , l e e v e n d i g , e n w a k k e r m a a k e n ,
l a a t o n s a a n g e n a m e B l y s p e l l e n z i e n v e r t o o n e n , d i e d e n A a n -
s c h o u w e r e n z o m t y d e v e e l v e r m a a k s b y z e t t e n ; w a n t v e e l e
z y n d e r d i e m e e r s m a a k z u l l e n v i n d e n , i n b e l a c h b e l y k e K l u c h -
t e n t e z i e n , d i e v o l k w i n k s l a g e n e n g r i m a s s e n s t e k e n , d a n i n
e e n v o l m a a k t T o o n e e l s t u k , d a t n a d e k u n s t d o o r a r b e i d i s . Z o
o n d e r s c h e i d e n t l y k z y n d e o o r d e e l e n e n v e r k i e z i n g e d e s v o l k s ;
e n z u l l e n d e z e , m y n s o o r d e e l s , w e l d e n m e e s t e h o o p u i t m a a k e n .

Elk dan hebben hun byzondere begunstigers; en werd bit
alzo het boertige en crast, op zyn tyd, by beurten, opgedisch

Deze Treurstoffe, 't geen wy u wel Edt. met alle eerb
digheid, komen op te dragen, werd by alle Nederlandsc
Historischryvers op het naaukeurigst aangemerkt en zeer on
standelyk uitgebreid, en by dezelve gebouden voor de gron
legging der algemeene Vryheid der vereenigde Nederlanden
en het begin van dien bloedige en tagtig jaarigen oorlog
gelyk ook zulks by de algemeene Bondgenooten der gezeid
Landen schynd in acht genomen te zyn geweest, die, na
sluiten der Munsterseche vrede tusschen Filippus de tweede
Koning van Spanjen en dezen Staat, als doen afstand doen
de van zyn regt en tytel der zelve Landen, op dien eige
dag, den 5 Juny 1648. (na dat tagtig jaaren te vooren
1568. den 5 derzelver maand, het vonnis der beide Graa
ven door den Hartog van Alva wierd uitgevoerd) de voo
waarden, en artykelen der zelve vrede alom door het gan
sche Nederland, en het resort van dien hebben laten ver
kondigen.

Wy hebben, om alle aanstootlykheid te myden, hier in ge
volgd de geloofwaardigste Schryvers van dien tyd, die deze
onwettelyke bandel, (als strydig tegens der Landen voor
regten, en gerechtigheden, opgenomen tegens de voornaamste
Edelen, en Ridders van 't Land) niet en hebben toege
schreven, als of zulks voortkwam uit eigen beweeging, en
drift des Konings, maar dat het zelve is bewerkt, en aan
gestookt geweest door den Cardinaal Granvelle, den Har
tog van Alva, en Spinola, zynde den laasten t'eenemaal
aan het Spaansche Hof by den Koning in zeer groote agting,
maar inzonderheid den gezeide Granvelle, die eenige jaar
ren te vooren in Nederland zynde, des Konings doen en
laate was, en het eenigste werktuig en dryver, in 't invoer
ren der nieuwe Biscoppen, en 't voortzetten van die
Landverderfelyke Inquisitie, daar meerendeels d'Edelen, en
Ridders van d'orden, zich toenmaals op 't alderbestigst heb
ben tegens gekant, om alzo 't groot gezach des Kardinaals,
dat van tyd tot tyd noch meerder aanwies, te sluiten, en
is als doen, de grond van die wrok en haat geleid, en ook
te

te dier tyd, de tweespald zo hoog gereezen, dat het zelve de Landvoogdes, Margareta van Parma, heeft beginnen te misbaagen, schryvende aan den Koning haar Broeder, (om geen meerder beroerten te verwekken) hoe noodig het vertrek des Kardinaals wierd geoordeeld, daar in den Koning ook heeft bewilligt. Dog, schoon van de hand zynde, heeft in zyn afweezen dien zelve voet altoos gehouden, tot der tyd toe dat Alva in de bestiering der Nederlanden gesteld zynde, zy, met bewimpeling, kwansuis op 's Konings ordre, hun wraak hebben uitgevoerd.

Dit is dan het meeste gevoelen van veelen; en dien befaamde P. C. Hazart, Jesuit tot Antwerpen, in zyn Kerklyke Historien, komt hier mede in over een, en zo hebben wy in dit Treurspel den Koning buiten alle bedenkykbeden gehouden.

Dat den Hartog van Alva, in zyn staatsbestiering, veel zaken heeft verrigt, in weerwil en tegens ordre des Konings, blykt niet dan al te klaar; 't heffen, en 't invoeren van den tienden penning, 't geen in de Nederlanden zo haatelyk wierd opgenomen, en zo veel beroerten veroorzaakte, was 'teenemaal by hem gesmeed; gelyk zulks by Willem den I. Prince van Orangie, dien doorluchtigsten Vorst, en grondlegger van onze algemeene vryheid, boogl. memorie, in zyn verantwoording op den ban tegens hem verkondigd, hem ten laste leid; en zyn onmaatige, en stinkende hoogmoed, in 't verheffen van dat metaale praalbeeld, by hem zelve tot zyn glory in 't Kasteel van Antwerpen opgerecht, daar by zyn zelf ten toon stelde, hebbende onder zyn voeten gedrukt, dat 't zamen verbondene Edelen, in verscheide afgrysselyke gedaante afgebeeld, om alzo zyn ingeheelde overwinning, en dat dezelve by hem waaren gedempt, tot een eeuwige memorie, aan de nakomelingen te doen gedenken; welk doen, den Koning niet alleen ten hoogsten heeft misbaagd, maar is het zelve by hem zo euvel opgenomen, dat hy die bespottelyke oprechtinge, van deze bovenaardige verbeeldinge, ten gronde toe heeft doen vernielen, en slechten, en Alva, weinig tyds daar na de Landen doen ruimen, hem zendende, zonder Spanje aan te doen, wederom na de

Portugeezen, daar hy voor dezen voor den Koning niet on-
gelukkig was geweest, alwaar by eindelyk, zo gezeid werd,
aan een afschuwelyke kwaal is komen te sterven.

Wy zullen, om uw wel Edelheids geduld niet al te veel
te vergen, afbreeken, en hebbe deze stoffe wat uitgerekt,
om onze gedachten en meeninge te beter uit te drukken. U
wel Edelheid gelieve onze vrymoedigheid in 't goede te dui-
den, dat wy u wel Edelheids naam in 't voorhoofd van dit
ons Treurspel hebben geplaatst, ons kwam in gebeugenisse,
de toegang, die wy wel eer onder u wel Edelheids familie
hebben gehad, 't welk ons de vrymoedigheid heeft doen ne-
men, ten opzichte van deze herdenkinge, dat wy 't zelf
onder u wel Edelheids schaduw op het Tooneel hebben ge-
bragt, verhoopende dat het by u Wel Edelheid voor uange-
naam zal opgenomen worden. 't Welk doende, zullen wy,
als voor dezen, ons onderwerpen u wel Edelheids booglof-
familie, waar aan wy t'allen tyden verplicht zyn te toonen,
dat wy voor altoos zullen verblyven u wel Edelheids oot-
moedigen, en dienstwilligen dienaar,

THOMAS ASSELYN

Amsterdam den 24 November,
1685.

AAN

AAN DE BEGUNSTIGERS DER
TOONEEL-POËZY.

Wy twyfelen niet of het zal eenige vreemd voorkomen dat wy dit Treurspel, in drie Bedryven geschikt, op het Tooneel hebben gebragt, daar al de stukken, (uitgezondert *Didoos dood*, van de Heer en Meester *A. Pels*, welke ons daarin isvoorgegaan) die daar werden vertoond, in vyf Bedryven zyn verdeeld; wy hadden het onze in die zelve ordre ook mede voltrokken, maar onderregt zynde van die geene, wiens doorzichtig oordeel, in de Tooneel-poëzy, wy in bezondere achtting houden, als ook mede van dat verstant zynde, dat men niet zo zeer moet letten op het getal der Bedryven, als wel op de ordentelyke schikking die de stof vereischt; want het is zeker, dat een Treurspel, 't geen noch plaats, noch tyd meer en begrypt, dan daar 't zelve in werd vertoond, en in minder Bedryven verdeeld zynde, veel meer indruk, en opmerking in den Aanschouweren zal verwekken, dan door deze uitrekking van deze bezette verdeeling van vyf Bedryven. Wy moeten ons niet vergaapen aan eenige gewoonte, maar alleen wat schikking dat 'er werd vereischt, de voornaamste stukken die op onze Schouwburg werden vertoond, eindigen meest in het vierde Bedryf, en is het vyfde niets anders als een verhaal, en besluit van den gantschen inhoud, gelyk het ook t'eenemaal van het Spel afhangt.

De Fransche Tooneeldichters, die de vlag van de groote mast voeren, houden mede deze zelfde ordre van verdeelingen; en hebben mede in hun voornaamste stukken, deel aan deze gebreklykheid. Alleen de Spaansche, die in wan-schikking uitmunten, en noch tyd, noch plaats aanzien, hebben van ouds hun Tooneelstukken in drie Bedryven verdeeld, die ook telkens by den Overzetters in vyf Bedryven zyn hersteld en op het Tooneel gebragt, zo dat wy niet kunnen zien, wat noodzaaklykheid ons zou aandringen, dit zelve te volgen, terwyl wy kunnen aanwyzen de wanordre die daar uit komt te volgen.

V E R T O O N E R S.

- FERDINAND DE TOLEDO, Hartog van Alva
bestierder van 's Konings Nederlanden.
- CAROLUS, Graaf van Barlaimond, Stadhouders van
Naamen, Ridder van 't gulde Vlies.
- SANCTIUS DAVILA, Oversten van Alva's Lyfwag
- FERDINAND, Zoon van den Hartog van Alva.
- LAMORAEL, Grave van Egmond,)
Stadhouders van Vlaanderen, en)
Artois.)
- PHILIPS VAN MOMERANCY,)
Graave van Hoorne, en Admiraal)
ter Zee.)
- VARGAS, president van den Bloedraad.
- MARGARETA VAN PARMA, gewezen Land-
voogdesse der Nederlanden.
- SABINA, Paltsgravinne van Beijeren, Vrouw van
Egmond.
- SOFIA, Zuster van den Graaf van Hoorne.
- VALERIUS, Hofjonker van den Graave van Egmond.
- MARTINUS RIEDHOVEN, Bisschop van Iperen.

Z W Y G E N D E.

- LYFWACHT van Alva.
- STAATJONKVROUWEN, en Kinderen van
Egmond.

Het Treurspel speeld, in, en buiten 't hof tot Brussel.

D E D O O D
V A N

EGMOND EN HOORNE.

T R E U R S P E L.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

ALVA, BARLAIMOND, DAVILA.

ALVA.

Davila, Barlaimond, beide ampt en staatgenoten,
Is alles wel bezorgd, het hof rondom besloten?
Dat onze toeleg niet belet werd noch gestoort?

BARLAIMOND.

Komero heeft alreë, op uw bevel en woord,
Met zeven vaandelen, en drie paar lyfkornetten,
De mart, en allerweegs de toegang doen bezetten;
De passen afgesneën, omringd zeer dicht en naauw,
Zo dat 'er niet en scheeld dan 't morren van het graauw,
Dat in bedenking is, en vol van misvertrouwen,
Of iets tot hun bederf wierd by het hof gebrouwen;
Zy hebben lang voorheen, gestyfd van hooger hand,
Door ingezogen haat, geheld aan geene kant;
En Egmond heeft van ouds, om tot zyn wit te komen,
De harten van het volk arglistig ingenomen:
En, nevens Bredero, Oranje, hoog van moed,
En Hoorne, Montigny, de muitery gevoed,
Eër nog het ketterdom in Neerland zich verspreide.

ALVA.

Daar komt Don Ferdinand: den Raad die is gescheiden;
Hy brengt gewis niet goeds, zyn wezen schynd ontfeld.

TWEE-

T W E E D E T O O N E E L .

ALVA, BARLAIMOND, DAVILA,
FERDINAND.

Hoe is 't gegaan, myn zoon?

ALVA.

FERDINAND.

Just als ik 't had gespeld,
 Zo scherps als 't immers diende, of als wy 't oit verwachten;
 De Aartshartogin begon, en eindigde met klagten;
 Dat vast van tyd tot tyd haar hoogheid en gezach
 Verminderde, en noch meêr verviel van dag tot dag.
 Dat zy in achting nam, hoe elk, door listig kuipen,
 Bestonden heimelyk haar Staaten te onderkruipen,
 En wel had aangemerkt, dat al uw staatsbeleid
 Geen kleine kreuk gaf aan haar naam en achtbaarheid;
 En dat deez' vreemde magt, in 'therwaarts overkeeren,
 Niet strekten dan om slechts het vluchten te vermeêren;
 En dat men zag het volk, in 'tmidden van dien brand,
 Hun reedste goederen vast scheepen uit het land,
 Dat geen herstelling ooit, of immer scheen te hoopen;
 De steden waaren leeg, de koopmanschap verloopen;
 Den burger uitgeput, en in een staat gebragt
 Van weereeloosheid, of van kettery verdacht.
 Dat zy was onderrecht om op haar doen te letten,
 Terwyl men bezig was de voet haar dwars te zetten;
 En dat zy had verstaan, met smert en hartenleed,
 Dat op uw naam alleen een Bloedraad was gesmeed;
 En dat men daar bestond onwettig in te dringen
 Een opgeraapt gespuis, bestaande uit vreemdelingen,
 Waar door 's lands hoogheid wierd ontzenuwd en geschend;
 Een Vierschaar van 't begin in Neêrland nooit bekend.
 Dat zy gezind was, met bewilging van de Staaten,
 Haar landvoogdy, gezach, en alles te verlaaten;
 Terwyl me, in plaats van haar gewoonlyk eer te biên,
 Zy, met de nek van elk wierd daag'lyks aangezien.

En

En dat zy zich 't belang van staat niet meerder kreunde.
 En Egmond, die met kracht haar dapper ondersteunde,
 Gevolgd van Hoorne, die beëaanden haar besluit.
 Maar Aremberg voer hier op 't hevigt tegen uit:
 Men had te lang gesloft, het was te ver gekomen,
 De kettery had reeds de harten ingenomen.
 De grootste steden, reeds gevolgd van al de rest,
 Die waaren meest besmet van deze lucht en pest.
 Men was te traag geweest in 't straffen van dit muiten:
 Een scherper middel wierd vereischt om die te sluiten;
 Gelyk men had gezien, toen de ongebondenheid,
 Uit doller drift, zich door gantsch Neêrland had verspreid,
 Hun handen schonden, (en by troepen zich verdeelden)
 Aan altaarschendery, en kerkgewyde beelden.
 De geestlykheid gechopt, gesteld ten schimp en smaad,
 Mishandeld en vervolgd met doodelyken haat:
 Het heiligdom onteerd, kapel en koorgewaden
 Ten priesterdom gewyd, geheiligde sieraden
 Van onwaarderebre schat, met alle onmenschykheên
 Verachtelyk vertrappt, en met de voet getreên,
 Waar voor de boosheid zelf zou aarselen en gruuwen?
 Het alderheiligst beeld, ten trots in 't aanzicht spuuwen,
 Vermorfeld en verplet, ten schennis en ten roof.
 Tot een vervloekt schandaal van 't algemeen geloof.
 Dat, die het was hun zaak deez' moetwil in tetoomen,
 Met een en zelfde haat ook waaren ingenomen.
 Dat deez', op 's Hertogs komst, en naderend gerucht,
 Zich hadden meerendeels begeeven op de vlucht.
 Dat veel noch wankelde in hun pligten Konings trouwe.

ALVA.

Dat 's noch het overschot, die ons dit onheil brouwe,
 En, met een gryns van staat vermomd, dus heenen gaan.
 'k Zie bei de Graaven: zacht! zy treden herwaarts aan:
 Men kan uit hun gebaar gewisse teek'nen raamen:
 Zy schynen heel ontroerd, en hebben 't drok te zaamen;
 Men houd zich noch wat koel, nu zynze in onze magt:
 Elk past op myn bevel; wy zyn op 't minst verdacht.

Wan-

Wanneer ik my vergramd begin aan hen te ontdekken
Zo houd u vaardig om myn ord're te voltrekken.

DERDE TOONEEL.

ALVA, BARLAIMOND, DAVILA, FERDINAND,
EGMOND, HOORNE.

ALVA.
Gy, heeren, komt van pas, na 't scheiden van den Raad,
Op wiens stantvastigheid den Koning zich verlaat,
Om, nevens ons, in deez' bekommerlyke teijen,
Tot demping van deze opgerez'ne kettereijen,
Te raamen iets waar door dien aanwas werd gestuit.

EGMOND.

Wy hebben kennis van 't genomen raadsbesluit;
Maar zien, indien men dit tracht met geweld te weeren,
Hie door den haat des volk noch dagelyks vermeerren:
Wat bot te vieren waar het besten wel geraân.

ALVA.

Dat waar, indien men hen hier in ten dienst zou staan,
Gelyk men onbeschaamd ons dit komt af te vergeh,
Zyn Majesteits geduld trotzeeren en slechts tergen:
Men wyk niet eenen slip van dezen voorslag af.
Het moet 'er nu meê deur, om door gerechte straf,
Dit onkruid, 't geen ons hier schein boven 't hoofd te
groeijen,

Tot aan de wortel, en te grond toe, uit te roeijen,
Op dat dien flank, die reeds de zuivre lucht bezet,
Door een vergifte damp gantsch Neêrland niet besmet.

BARLAIMOND.

Men mompeld of men ons wel schielyk mogt bespringen.

ALVA.

Men zal 'er eenige wel haast doen kleender zingen,
Wy zyn hier van bewust, dit blykt maar al te klaar,
Men brouwd iets heimelyks, wy zelfs zyn in gevaar.
Ons is reeds menigmaal gekomen iets te vooren,
't Geen my doet omzien, en heel wonder klinkt in de ooren;
Daar

Waar schuilt wat, en ik weet naau zelve waar 't my schort,
 Waar door ik in myn eer en luister werd verkort.
 Men strooid een straatgerucht, men leid my heimlyk lagen,
 In myne staatvoogdy by elk te doen mishagen,
 Waar door ik vast, by elk gelasterd en gesmaad,
 Leb op myn hals gelaân des volks gemeenen haat.
 Men heeft zich onderstaan, zelfs met bevestigde eeden,
 Als vloekverwanten, t'zaam in een verbont te treden,
 Om zo, op deze wys, door een vermornden trek,
 Zyn Vorst en wettig heer te treden op de nek.
 Wie wederleid ons dit? wy hebben blyk en teeken;
 In schoon wy zwegen, zelfs hun werken zullen spreken
 Met wat verachting, en met welk een loos beleid
 Men altoos heeft getracht, om zyne Majesteit
 Van zyne heerschappy in Neêrland hier te ontblooten,
 Door hulp en bystand van uitheemsche bondgenooten?
 De muitery gevoed, de sceeden opgeruit,
 Het Bisschoplyk gezach, en Trentische besluit
 Hardnekkig wederstaan, verworpen en verbannen;
 Kasteelen, Slooten, door geweld en list te ontmannen,
 Is elk genoeg bekend, en overal verbreid,
 Welk klaare blyken zyn van wederspanningheid,
 En slinkse gangen van balstuur'ge onderzaaten;
 Het twiiftvuur aangestookt, en Staaten tegen Staaten
 Te hitfen aan, om zo, door 't zaad van muitery,
 Te brouwen de ondergang der gantsche heerschappy,
 Gelyk wy 't zelve zien gescheurd aan zo veel deelen.

EGMOND.

't Begin en voortgang van dees droeve staatskrakeelen,
 Die uw Doorluchtigheid, met lasterlyk verwyf,
 Ons hier, als oorzaak van dezelfde, in 't aanzicht smyt,
 Als of wy onderling meinedig zaamenspannden,
 Om zyne Majesteit, als Prinsse van den landen,
 Te ontwringen uit de vuist de vorstelyke staf,
 Dat hem het wettig recht van zyn geboorte gaf;
 En dat ons toeleg tot geen ander eind zou strekken,
 Als om het volk tot twiift en oproer op te wekken,

Dit

Dit is zo ver van daar, dat zelfs gerechtigheid,
Ter vierschaar van het recht, zelfs voor onze onschulpleit.

Maar wel hoe anderen, gestaafd met vreemde troepen
En buitenlandsche hulp, tot bystand in te roepen;
Om zo dit vreye volk, door magt en dwinglandy,
Te brengen onder 't jok van hunne slaverny,
En keuren, wetten, en 't aloude recht der sceeden,
Van eeuw tot eeuw gevolgd, nu met de voet te treden
Door welk een trots beleid, en overdwaalsche magt,
De vryheid deerlyk werd mishandeld en verkracht;
Het volk, zelfs van 't begin der landen, aangebooren
Zo vaak bevestigd, en met eeden dier bezwooren,
Blykt niet dan al te klaar tot onzer hertenleed.

HOORNE.

En werd deeze inbreuk noch al met een glimp bekleed
By die in 't hoogst gezach aan 't roer van Staatgezeeten
Als of wy hadden ons aan eer en trouw vergeeten,
Door welk een averechts, en ongegrond besluit,
Ons doen en staatbestier op 't haatlykst werd misduid
Maar wie die zyn, die 't al in rep en roer dus zetten,
En nu nog voortgaan in 't verbreken van 's lands wetten
En alles naar hun drift doen leiden aan hun hand,
Te schoppen met de voet de welvaart uit het land,
En zich te mesten uit des volks gemeene schaaden,
En is voor ons, noch elk, niet duister om te raaden;
Dat tuigd gantsch Nederland, en staat ter dood gewond
't Verbond der eedelen rust op geen and're grond,
Dan de eer der Majesteit op geene wys te schennen:
Den Koning voor hun Vorst en wettig Heer te erkennen,
En, daar 't denood vereischt, door wapenen en moed,
Te zetten by hem op hun have, staat en bloed:
Daar tegens wederom te sluiten en te weeren
Dat overzeesche magt, noch drang van vreemde heeren,
Door indracht, ondermyn hun staat en heerschappy,
Om vrygeboorene, door dwang en tieranny,
Slaafachtig aan de band in tucht en toom te houwen.

ALVA.

Deez' woorden zyn verdacht, en vol van misvertrouwen,
 Gegrond op yd'le waan, en rieken naar 't verdrag
 Der t'zaamgezwoorenen, en kwetzen het gezag
 Van ons, by eeden aan des Konings trouw verbonden.

BARLAIMOND.

Van veelen overtreên, verbroken, en geschonden,
 En 't Land daar door gebragt in 't uiterste gevaar.

EGMOND.

Daar in volhard, 't bewys leid als den dag zo klaar.

ALVA.

Gelyk het blykt, men weet hier wyd en breed te spreken
 Van 't recht des volks, en van 's lands wetten te verbreeken;
 Daar zelven zy, door een verrukte en valsche schyn,
 Aan kerrikrooverij, en scheuring schuldig zyn;
 En nu dus stoffen, en met trots en ydel roemen,
 Hun schennis weeten op het kunstlicht te verbloemen.

DAVILA.

Dat 's al van ouds, men houd als noch dien zelven trant,
 Om 't volk daar door bedekt te krygen op zyn hand,
 En 't zelve in hunne drift te sterken, en te styven,
 Om hen te veiliger tot oproer aan te dryven.

BARLAIMOND.

't Ineetend kerkrakeel, en doorgekankerd kwaad,
 Neemt toe, van tyd tot tyd, in 't schieten van haar zaad;
 En waar uw komstvertraagd, en voor een wyl verschooven,
 Gantsch Neêrland lag alreeds in ketterij bedoven:
 Zo heeft men toegeleid, door laagen en door list,
 En 't heilloos vuur gestookt van deze burgertwist,
 Om het aloud gebruik der godsdienst af te schaffen.

ALVA.

Door slofheid, traagheid, in de oproerige te straffen,
 Hun wederspanningheid te houden in bedwang,
 Heeft ons vaak voorgespeld der Landen ondergang,
 Wy dan, van hooger hand, gesterkt door zyn beveelen,
 Om, door een scherper weg, deez' wonde weêr te heelen,
 Zyn nu gezind, het zy door pynbank, vuur en strop;

B

't Ver=

't Vervalle Nederland te rechten weder op.
Dit is dan ons besluit, en 's Konings welbehaagen.

EGMOND.

Dus doende in plaats van troost, geeft gy meêr stof tot klagen (ge)
Het volk, hoe meêr getergd, geringeloord, gefard,
Hoe meêr het in zyn doen, en opzet blyft verhard;
Een zachter middel waar best by der hand genomen.

ALVA.

Wat middel toch?

HOORNE.

Men kan dien hoek te boven komen
Indien men zich maar spoed tot lessing van dien brand
Het vreemde krygsvolk voort te zenden uit het Land
En zich te ontlaffen van de moetwil der Soldaaten;
De schorffing in 't vervolg der bloedige plakkaaten.
Waar dit beslegt, dien brand waar in der yl gebluft,
En wy genooten haast eens de algemeene rust.

ALVA.

Dat waar, indien wy na dien voorslag wilden hellen,
Een Vorst als onderdaan hem wetten voor te stellen;
Zyn doen bepaalen, en bediffelen zo naauw,
Dat hy te keur zou staan, en wil van 't lompe graauw
Een wettig Prins vermag vry zonder weder spreken,
Nu wetten maaken, en dan wetten weder breeken.

EGMOND.

Dat zynze, die (of schoon men zich hier tegen sield)
Hun ryk- en staatsbestier bezitten met geweld.
En nimmer trachten, dan (indien 't hen mogt gelukken)
Door openbaar geweld de Vryheid te onderdrukken,
En, zo men 't zeggen mag, de zulken zyn niet vry
Van eedverbreeken, noch van handveffschendery.

ALVA.

Dat gaat te hoog, dus seherp en schamper uit te vaaren.
Al lang genoeg geveinst, 't is tyd ons te openbaaren.
Myn Lyfwacht.

HOORNE.

Hoe! wat 's dit?

ALVA

ALVA.

Sta, Egmond, 't is 't bevel

Der Majesteit.

EGMOND.

Is 't ernst?

ALVA.

Ja, ernst is 't, en geen spel.

Davile en Ferdinand, treë toe.

DAVILA.

Van 's Konings wegen,

Leg af uw zydgeweer.

FERDINAND.

Heer Graaf, reik my uw degen.

EGMOND.

Al te aadlyk is 't, sta af, en wilt niet verder gaan,
 Dat daar een aterling de hand aan zoude slaan.
 Dat staal, zo wyd beroemt, 't welk in verscheide tochten,
 Zo vaak in 's Konings dienst de zeege heeft bevochten,
 Zyn recht verdedigde, en de heirkraft aangevoerd,
 En 's vyands legermagt zo menigmaal beroerd,
 Gedaagd in 't open veld, en onvermoeid gestreden,
 Was nimmermeer verflaauwd om in gevaar te treden;
 Dit tuigd Walsvlaanderen, Dinand, en Sint Kwintyn,
 Dat klaare proeven van myn trouwe diensten zyn.
 Daar is het staal, de roem van myn bedryf en leven,
 Dat Vrankryk tweemaal heeft doen zidderen en beeven,
 En nooit van zyne pligt, noch trouw en was veräard.

HOORNE.

(waard,

Deez' kling, waar mede ik 't recht myns Konings heb be-
 In deze vuist gevoerd, zo adelyk gedraagen;
 Die nimmer aarfelde om een oorlogskans te waagen,
 Noch wankelde in zyn trouw, toen 't weiffen veilig stond;
 Zyn vyand daagden uit, zelfs op zyn eigen grond;
 Als wy in 't Duitsche ryk des Keizers heirkraft voerde;
 Bourgonje, Italiën door wapenen beroerden;
 Die ons verrykten met die waardigheid en praal
 Des gulden Vlies, ter zee, als Neêrlands admiraal;

En noch zou vaardig zyn, in deez' verwarde tyden,
 Om voor zyn Majesteits gezach en eer te stryden;
 Dien ik alleen voor Vorst en wettig Heer erken,
 Wiens trouwe dienaar dat ik blyf, en eeuwig ben.
 Aanvaard het, boodschapt hem, wat ons ook mag ontmoe-
 Dat wy bereid zyn om te sterven voor zyn voeten. (ten,
Egmond en Hoorne binnen.

ALVA.

Gelei hun beide voort, ter zyde aan een kant,
 Afzonderlyk van een, tot dat men naderhand
 Op 't geender werd vereischt bekwaam mag order stellen;
 Men roept zo fluks by een de hopliën en kornellen,
 En dat uit myne naam zo aanstonds met 'er vaard,
 Eer noch meer tydsverloopt, den krygsraad werd vergaard.
 Gy, Barlaimond, 't is tyd, om nu, voor alle zaaken,
 Ons doen de Landvoogdes zo voort bekend te maaken.
 Ga, spoed u in der yl, en doet haar dit verstaan,
 Dat alles voor den dienst des Konings is gedaan.

Barlaimond binnen.

Wanneer zy zyn van kant, dat zal ons ruimte geeven.
 Zy zullen nu niet meer hartnekkig wederstreeven,
 Noch dwars zich zetten: gy, Davila, wil u spoën,
 Om elk van onze kant daar kundschap van te doen.

Davila binnen.

't Is nu de rechte tyd dit onkruid eens te wannen:
 Dat ook door myne last den bloedraad werd gespannen,
 Om niet te traagen, maar in 't straffen voort te gaan.
 'k Zie Vargas naderen, hy treed vast herwaarts aan.

VIERDE TOONEEL.

ALVA, VARGAS, FERDINAND.

ALVA.

Heer Vargas, één van myn getrouwste steunpylaaren,
 'k Heb aanstonds in der yl den bloedraad doen vergaären,
 Gy, als een medelid, die voortzet 't geen ge dryft,
 En myne zyde houd, en steeds myn toelig styft,

En

En nimmermeer zich laat van ketters ringelooen,
 Om Egmond, Hoorne beid', hun vonnis te doen hooren,
 Zo aanstonds juist gevat, op wien ik my verlaat,
 Die, nevens my, nu torst den algemeene haat,
 Wy moeten 't overschot, dat noch volhard in 't muiten,
 Door gallig, vuur, en zwaard, in hunne voortgang sluiten,
 En geevenze, als een prooi, ten plondering en roof.

VARGAS.

Beschermer van den Staat, en 't katholyk geloof,
 Die 't opperste gezach bestierd van 's Konings wegen,
 Indien den Zwyster meê waar in het net gekreegen,
 Die yder is te kloek, dat hoofd van 't eedgespan,
 Wy hadden meêr aan hem, dan al de rest. de ban,
 Verkondigd om hun doen en moetwil in te toomen,
 Heeft yder om doen zien ten hove weer te komen.
 Graaf Lodewyk, vol haat, spuuwt niet dan vuur en vlam
 Op uw bedryf, zo doen de oproer'ge te Amsterdam,
 Die, om hun kettery halssterrig door te dryven,
 Bestaan hun Ov'righeid daar wetten voor te schryven,
 En af te perissen, om, in wil en tegenweer,
 Te oefnen opentlyk hun nieuwverzonnen leer,
 Tot nadeel van het oud', voor meer als duizend jaaren,
 By zo veel vaderen, en 't bloed der Martelaaren
 Bevestigd; deze Stad voor zyne Majesteit,
 Heeft steeds volhard in trouw en onderdanigheid;
 De zuiv're godsdienst rein, en onbevlekt beleden,
 Na 't wettig kerkgebruik, en oude roomsche zeeden,
 Maar nu geworden tot een baierd, en een wyk,
 Der kett'ren huichelaars, en sekten te gelyk;
 Daar van men 't heele Land alöm noch hoord gewaagen.

FERDINAND.

De Landvoogdes Margreet heeft zich te slap gedraagen,
 En, naar der vrouwen aard, te zacht en veel te slaauw,
 Den toom te ruim gevierd, de hoofden van het graauw
 Gestyft in hun verzoek, en om hun zaak te vord're,
 Het koninklyk bevel geschort tot nader ord're,
 Het prediken gedoogd, en geestelyk besluit

Daar tegens ingebragt, door haar gezach gestuit.
 Had zy het spoor gevolgd van andre bontgenooten,
 Dit onkruid had zo diep zyn wort'len niet geschooten,
 Dat zich nu door het Land alöm vast heeft verspreid.
 Den adel, op uw komst, zo ver voor af verbreid,
 Zyn al ten landen uit verstooven, en gevlooden,
 Hoogstraaten, Kuilenborg, Nassou en Breederooden,
 En and're meer, die met gelyke moed en kracht,
 Hartnekkig steunden op haar buitenlandsche magt:
 Nu is hun hoop in rook en yd'le wind verdweenen.
 Alleen een ruuwen hoop is schendig op de beenen,
 Die, raazende ommeloopt, en ziedende van haat,
 Vergifte gal schiet op den Koning, en den raad,
 En noch volharden in 's Lands ondergang te zoeken:
 Uw komst vervloeken met veel meer dan duizent vloeken
 En lasteringen, die zy teffens werpen uit,
 Zo dat, indien men hen niet in der yl en stuit,
 Het staat te duchten dat het noch zal verder kruipen.

V A R C A S.

Men keerd zich daar nietaan, het zyn de laatste stuipen;
 Zy zyn alreê van hulp, en stut en steun beroofd:
 't Is uit met haar; wat is een lichaam zonder hoofd?
 Wy zien hen raadeloos door 't korten van hun wicken,
 En veel van deez' tyd af al na den brandpaal rieken:
 Een weereelooze schaar kan nimmermeer bestaan.

A L V A.

Gints naderd Barlaimond: het lust my te verstaan,
 't Verslag, op myn bevel, hem mondeling gegeven.

V Y F D E T O O N E E L.

A L V A, V A R C A S, F E R D I N A N D, B A R L A I M O N D.

B A R L A I M O N D.

't Is veel, myn heer, zo wy die hoek te boven streeven;
 De Aartshertogin verstond, na dat ik wyd en breed
 Myn last haar had verklaard, en 't gantsche stuk ontleed,
 En 't zelve krachtelyk met redenen verdedigd,
 Dat zy zich vond hier door op 't alderhoogst beleedigt;
 Dat

Dat ook haar ampt, en staat, en diergelyk beleid,
 Vereifchte meer gezach, en hooger waardigheid.
 Dat zy dit opnam, en tot haar kleinachting fchatte,
 Een stuk, zo vol gevaars, dus by de hand te vatten,
 Zo teêr, zo fchadelyk voor de algemeene rust,
 Van 't welk, tot deez' tyd toe, zy noch was onbewuft,
 Als ftrydig teegens de eeren inhoud van 's Lands Wetten.

ALVA.

Wy kreunen ons niet eens, noch laaten ons verzetten
 Door yd'le klagten, uitgeworpen in de lucht;
 De landvoogdes is al te veel onmaatig in haar zucht.
 Indien we op haar kompas ons hadden t'zee begeeven,
 De Hulk van staat lag lang aan leeger wal gedreeven,
 En reeds in 't midden van die barning, en die brand,
 Geheel en te eenemaal geborften, en geltrand;
 Nu is ons 'troer vertrouwd, en 't gantsch beleid ten ende,
 Om 't weeder van de wal in ruimer zee te wende.

FERDINAND.

De nood vereifchte zulks, en waar uw komst vertraagt,
 Dat was gantsch Nederland ten uiterfte gewaagt.

ALVA.

Wat was dan haar besluit?

BARLAIMOND.

Dat zy had voorgenoomen,
 Gelykze ook vaardig stond, om herwaarts aan te koomen,
 Verzeld met Aremborg, dien ik ter zelve stond
 In diepe zamenpraak by haare Hoogheid vond;
 Zy zullen daatelyk hier zyn, naar ik vermoede.

ALVA.

Ik hoop dat haare komst gedyen zal ten goede,
 Om afgezonderd, vry van zucht, en eigenbaat,
 De rust te vord'ren van den algemeenen Staat.

BARLAIMOND.

Zy nad'ren gints.

ALVA.

Gy moogt, myn zoon, dan wel vertrekken,
 Zy zal te veiliger haar hart aan ons ontdekken.

B 4

ZES.

D E D O O D V A N
Z E S D E T O O N E E L.

ALVA, BARLAIMOND, M. PARMA.

M. PARMA.

Myn heer, met welke een zwaare en onverwagten slag
Komt ons dit voor? helaas! dus te ontyd op den dag!
Wy zien het hof omringt, het martveld, burgt en straten,
Geheel en al bezet met ruiters en soldaaten!
Op elk een kruisweg staat een schildwagt uitgezet!
Wy dachten met uw komst den Staat te zien gered.
Nu schynd een feller brand van oproerweêr te ontfleeken:
De vlam te lichterlaag ten daaken uit te breeken.
Wy innerlyk op nieuw, als met een varsche wond,
Tot aan het hart geraakt; de graaf van Barlaimond,
Heeft ons, uit uwen naam, den handel voorgedraagen;
Wy slaan gelyk versteld, en voor het hoofd geslaagen!
Wat heeft men voor? wy zelfs zyn in dit stuk begaan: (aan;
Men vangt, en spant, men ziet noch staat, noch hoogheid
Een deel des volks, uit vrees, en wanhoop aangedreven,
Die hebben zich alreê ten Landen uit begeeven.
De neeringlooze tyd maakt alles schaars en dier;
En elke stad die is ontfleeken van dat vier,
Men recht zo nu en dan vast galgen, raaden, staaken,
Om zo gantsch Nederland, door wurgen, branden, blaaken
Te drukken, tot verderf, verwoesting van den Staat,
Door een verwoede drift en ingekropen haat; (nen,
En waant men door dien weg van zweed, en bloed, en traaf
Het best des Konings, en de rust van 't Land te baanen?
Te houden 't volk in toom, te leggen aan de band,
En op een slaafsche wys te leiden aan de hand,
Die is te ver verdoold; dien landaard is te myden;
En wil me een hollend paard, met hardigheid beryden,
Dat los van teugel rend, nu hier en derwaarts aan,
't Is zorglyk van op 't laatst eens achter uit te slaan.
Dit volk te parssen, dat is hen met spooren noopen.
Deenmarken, Zweeden, en het Duitfcheryk staat oopen,
Die

Die hen als ballingen ontfangen, vrank en vry,
 Om te oeff'nen onder een hun nieuwe kettery;
 En 't staat te duchten, zo men 't land dus laat ontblooten,
 Dat zy, door onderftand van and're bondgenooten,
 En vremde prinzen, als 't hem reets nu aan laat zien,
 Zich machtig vonden om u weeder 't hoofd te biën.
 Hun opperhoofd zoekt heul en hulp, aan alle kanten,
 By and're Vorften, en uitheemsche Bloedverwanten:
 Hoe fterker dan dat gy aan deze zyde trekt,
 Hoe meerder afgunft gy in yders hart verwekt.
 Lumê, geftyft met geld van buitenlandsche fteeden,
 Is beezig in der yl om fcheepen toe te reeden.
 't Is zeker, dat, (vaart gy dus voort in deze fmaad)
 Ge u zelve brandmerkt, voor een geeffel van den ftat.
 Maar 'tgeen ons 't meefte drukt, is dat men deze braaven,
 Deeze eed'le ridders, en 's lands ingeboorne Graaven,
 Die vorftelyk met zo veel deugden zyn verzeld,
 Dus op het onverzienft in hechteniffe fteld.

ALVA.

(wen?

Gy gaat wat breed, Mevrouw; maar mag men ons vertrou-
 't Was Konings wil dit ftuk voor u geheim te houwen.
 Zyn lydzaamheid, geduld, is veel te lang gefard,
 Men heeft tot deez' tyd toe, hartnekkig noch volhard,
 Met alle fchimp en fmaad, en wat men kon bedenken,
 Indien 't maar ftrekken mogt, om zyn gezag te krenken,
 Op 't allerspottelykft voor elk ten toon gefeld,
 Beflooten onderling, door waap'nen en geweld,
 Het koste ook wat het kost, zich tegens ons te zetten,
 Om onze komft alhier in Neerland te beletten,
 En daar toe aangewend een wettelooze magt.
 Prins Karel, erf van 't Ryk, lang by het hof verdacht,
 Is heimelyk vast reeds, by hen, tot hoofd verkooren,
 Zy hebben onderling hem hulde en trouw gezworen,
 In fpyt des vaders, om, door dat beleid, de kroon
 Op 't hoofd te zetten van een wreveligen zoon:
 Wat is dit anders, zo wy niet den toeleg fluiten,
 Als aangespannen om op kroonen te vrybuiten,

B 5

Wie

Wie ziet dien handel met bezaadigde oogten aan;
 De beeldestormery, die, als een staatsorkaan,
 Door al de steden vloog, zelfs binnen deze muuren,
 Wals Vlaand'ren, Braband, en meer and're naagebuuren
 Ten uiterst dreigde, en deez' verdoemelyke smet
 Is door hen aangestookt, gestyft, en voortgezet,
 Om zo het ketterdom te planten en te vesten;
 En werd dit niet gestuit, waar wil dit heen ten lesten?
 't Verderf is nu zo ver gekropen tot in 't bloed,
 En werd van veelen noch gehandhaaft en gevoed,
 Die hier bedektelyk op 't konstlyk onder roeijen.
 't Is billik dan in tyds hun wieken eens te snoeijen,
 En vlucht te korten, eer zy vorder iets bestaan,
 Om hen te beeter aan de hand doen leeren gaan.
 Door slofheid, traagheid, is in 't minst hier uit te rechten.

M. P A R M A.

Wy hebben steeds getracht dit staatsgeschil te slegten,
 Door onderling verdrag, van de een, en de and're kant,
 Ten dienst des konings, en tot meeste rust van 't Land:
 En hebben wy, ter beë van de algemeene Staaten,
 Somtyds wat bot gevierd, in 't schorssen der plakaaten,
 Oogluikend toegestaan, te oeff'nen vroed en stil
 Hun nieuw gedroomde leer, 't geschiede om beeters wil;
 't Was op 't verzoek van een, en veele ten gevalle.

A L V A.

Dat 's Breedero, de grootste roervink van hen allen;
 Die, met zyn aanhang, dit dus hadden t'zaam gesmeed.
 Wy nu met meerder magt, en hooger last bekleed,
 Om 's konings willekeur, noch sterker te verryken,
 Van niet de minste stip der godsdienst af te wyken,
 Noch te gedoogen, dat in zyne heerschappy
 Gekweekt werd, noch gevoed, 't geen rickt na kettery:
 't Is noodig dan, om deez' weerspannige te dwingen,
 Een deel der koppen te doen over 't lemmer springen,
 Om, door zo scherpen weg en opgeheeven slag,
 t'Herstellen wederom zyn Majesteits gezach:
 Zo zullen wy te met ons oogwit dan bekoomen,

Met

Met deez' hun moedwil, en hartnekkigheid te toomen;
En elk te proeven doen zyn welverdiende straf.

M. PARMA.

Hoe! legt gy 't hier op toe? sla van dit voorwerp af,
Het volk zal meerendeels uw doen en handel vloeken.

Z E V E N D E T O O N E E L.

ALVA, M. PARMA, BARLAIMOND, VALERIUS.

VALERIUS.

Mevrouwen Montigny, en Egmond, doen verzoeken
Of 't u gevallen mogt van haar te staan?

ALVA.

't Waar nutter dit verzoek voor deez' tyd af te slaan?
Wy zien toch niet te moed dan vruchteloze klagten.

M. PARMA.

Die uit te werpen, kan fomtyds 't gemoed verzachten.

ALVA.

Zyn zy verzeld?

VALERIUS.

Alleen met zyn Eerwaardigheid
Riedhoven, die haar heeft tot herwaards aangeleid.

M. PARMA.

Haar af te zetten, waar myns dunkens buiten reden.

ALVA.

Ga, bootschap haar, dat zy zo aanstonds binnen treden.

M. PARMA.

Een onverziene rouw valt pynelyk en hard.

A C H T S T E T O O N E E L.

ALVA, M. PARMA, BARLAIMOND,

VALERIUS, RIEDHOVEN,

SABYNA, SOFIA.

SABYNA.

ô! Al te bittren lot! ô! lydelooze smart!
Wat donderbui heeft zich dus weêr op nieuw ontsteeken?
Uit welk een hoek komt ons dit onweêr door te breeken;
En

En treft ons innerlyk zo teffens te eener stond,
Op 't alleronverzienit met een onzichtbre wond.

S O P H I A.

Wat reed'nen hebben uw Doorluchtigheid bewogen,
't Zy uit een oude wrok, te haatlyk ingezoogen,
Op eed'len, ridderschap, en Staaten van het land,
Een stuk, zo vol gevaars, te vatten by der hand?
Hoe! legt men nu dan toe de hoofden aan te randen?
Beleid door laagen van uitheemsche dwingelanden,
Scheurzieken, steeds verhit op moord, en roof, en brand,
Om zo der vroomen sluit te helpen aan een kant?

S A B Y N A.

Gewis, dat vorstelyk en overaadlyk weezen,
Heeft hen doen aarfelen, doen zidderen en vreezen,
En door zyn opslag hen te rugge weêr doen gaan,
Eer zy bestonden om de hand aan hen te slaan;
Dat dierbaar staatskleinood, met zo veel lofs omhangen,
Verraadelyk, als een misdaadigen gevangen?
Dien dapp'ren veldheer, die zo vaak en menigmaal,
Van vyanden omringd, gemoedigd met het staal,
In lyfsgevaar, en in gedreigde nederlaagen,
Voor zynen Koning heeft de zeegen weggedraagen?
Die al de gaaven van een wakk'ren held vervuld,
Daar noch zyn Majesteit zo diep staat in zyn schuld,
Zal die zich nu (in deez' bedroefde stand van zaaken)
Hem onderdaanig aan uw trotze hoogmoed maaken?
Aan huurelingen, opgeworpen, om door dwang,
Te brouwen onder een der landen ondergang?
Staat Vrygeboorne dit te dulden en te leijen?
Dat vreemdelingen en vermomde Staatsharpeijen,
Roofvogels, dorstig na der Eed'len staat en bloed,
Om sphinkxen, havikken, te mesten op haar goed;
Hy heersche op deze wys by Mooren, Indianen,
En zyn Molukken, en verwonne Peruanen,
Een weerelooze schar, gewoon, door dwinglandy,
Te buigen onder 't jok van hunne slaaverny;
En daar de onnozelen te parssen, en te dwingen.

Gekeetend en geboeid, met halsbanden en ringen,
 Te dryven, als het vee, ter slachtbank by de rest,
 En koelen daar hun wraak; maar in een vry gewest,
 Daar de opperhoogheid zelfs aan wetten is verbonden,
 Staat deze hoon en smaad te lyden t'geenen stonden.
 Dit eereeloos beleid, en deez' vervloekte daad
 Hen te betichten, als verraaders van den staat,
 Is onverdraagelyk voor hoog geboore zielen.
 Vaar dan zo voort, de wraak die volgt u op de hielen:
 Zie toe, zie toe, dat zy u niet te haast verrast.

ALVA.

Wy volgen 't geen ons is van hooger hand belast,
 Om, door dit middel, noch een meerder kwaad te stuiten,
 En om een eind te zien van dit baldaadig muiten,
 En onderling gespan, getimmert op dien grond,
 Van dat alom befaamde en heilloos staatsverbond.
 Gy moogt hun deugden en verdiensten vry waardeeren,
 En ons in 't aangezicht dus trotzen en braveeren;
 Maar zyt gewis, dat gy door deze hoon en smaad,
 Het hart des Konings noch ontsteekt met meerder haat.
 Men heeft hem lang getracht met yd'le hoop te paaijen,
 Maar dat is uit, zyn haan die zal nu boven kraaijen.
 En waaren de and're rest ook meê in ons geweld,
 Een zelfde vonnis wierd ook tegens hen geveld.
 Het recht dat ga zyn gang, de schuldigen moet boeten.

SOFIA.

(voeten:

Hoe! spreekt gy noch van recht? 't recht treed men hier met
 Gerechtigheid is lang ten zeetel uitgerukt,
 De trouw die leid geveld, de onnozelheid verdrukt:
 En wie het recht des volks hier handhaaft en verdedigd,
 Werd in zyn staat, en eere, en achtbaarheid beleedigd,
 Op een barbaarsche wys mishandelt van die geen,
 Die zelfs 's lands wetten, en het recht met voeten treên.
 Afgerecht bedrog! vervloekte arglistigheden!
 Wat schelmstuk kan men niet met deze glimp bekleeden?
 Zich te beroepen op des Konings last en naam!
 Is dit dan zyn bevel? het is dat ik my schaam;

Een

Een vond, bedrieglyk, om hun aanhang slechts te styven,
 En de Eedelen een klad en laster aan te vryven.
 Zo heeft men lang voorheen, tot deez' tyd toe, getracht,
 Om by het Spaansche hof te maaken hen verdacht,
 En 's Konings haat hier door op hunne hals te laaden.

BARLAIMOND.

Gy zegt al wat gy denkt, en spreekt zeer onberaaden:
 Mevrouw, wy weten best, van ouds, hoe menigmaal
 Men ons te keer ging, met zo argelyken taal,
 Om dat wy 't nevens hen te dier tyd niet verstonden,
 Noch stelden in hun Staatverderffelyke vonden:
 Noch gaven aan hun doen, noch voorstel geen gehoor.

M. PARMA.

Uw hevigheden gaan een weinig buiten 't spoor;
 Hoewel, 'k beken, 't is teêr, uw klagten hebben reden,
 Als werdend wederzyds op 't allerfelst bestreeden;
 Maar die te maatigen, schoonze u deez' smarte baard,
 Is eigen aan die geen van zo doorluchtige aard.
 Ik zelf begaan, zoude u, waar 't mogelyk, bevryden,
 En voel inwendig my geperst met medelyden.
 'k Heb steeds op Egmond al myn hoop en heil gebouwd,
 En hem myn staatsgeheim vaak t'elkens toevertrouwd,
 Gelyk wy 't naderhand noch hebben ondervonden
 In zyn gezantschap aan het Spaansche hof gezonden,
 Als uitgekeurd alleen tot dezen tocht bekwaam,
 En by den Koning voor alle and'ren aangenaam,
 En hem afzonderlyk en ernstlyk doch gebeden,
 Met Bredero voor al in geen verbond te treden,
 Om niet door dezen weg, verleid door zynen raad,
 Myn broeders liefde te verwiss'len doen in haat,
 Noch hem, op geene wys doch immer te vertoornen,
 Zich af te zond'ren van al de and're t'zaamgezwoornen.
 Niet tegenstaande dit, zo heilzaam voorgesteld,
 Zo is hy evenwel aan de and're kant geheld,
 En trok een streng, om zo hun toelig te beslechten,
 Met veel aanstootlykheid bespotlyk aan te rechten,
 Tot onz' kleenachting, smaad, en trots van ons gemoed.

Waar door de kettery gestyft wierd en gevoed.
 't Vergryp is groot: de straf, om zonder zucht te spreken,
 Gerechtig, 't vonnis na de misdaad recht gestreeken.
 Maar zyn verdiensten, ach! ontroeren weder my,
 Te meer hun beider val. **BARLAIMOND.**

't Is u bewust, als wy
 Ons kanten tegens hen, ten dienst en nut der Landen,
 Toen Breëro, van der Mark, en Nassou zaamen spanden,
 Om alles overhoop te werpen in het wild,
 Hoe dapper dat wy hun steeds voeren in hun schild,
 En dat men zach, terwyl de twist en onrust groeiden,
 Hoe Egmond, Hoorne, beid' daar dapper onder roeiden,
 Hun doen den voorstel styfde, en drongen door met kragt.

ALVA.

Hun rol is afgespeeld, nu staat aan ons de magt
 Om alle tweespald, en onordere af te schaffen.
 De muiters, elk ten toon, na hun verdienst, te straffen.
 De bron te stoppen, daar dit kwaad zyn oorsprong nam.

SOFIA.

Geen muiters, vorsten uit een onbesprooken stam,
 Beroemde helden, die hun heerschappy en staaten,
 Ten dienst des Konings, als trouwhartige onderzaaten,
 Opperde in hun tyd, der landen toeverlaat,
 Zo zeer van elk bemind, als gy hen heeden haat.
 De paalen, die zyn kroon op heeden noch versieren.

SABYNA.

Beroemde telgen van doorluchte batavieren;
 In oorlogsdeugden, en in krygstugt opgevoed.
 In Holland adelyk, en graafelyk gegoed.
 Waar in noch kreuk, noch finet, oit is voorheen gevonden;
 Maar steunende op hun recht, en 's lands aloude gronden,
 Die hebben naar dien maat bestierd hun Landvoogdy.

RIEDHOVEN.

Mevrouwen, ach! stel toch uw rouwklagt aan een zy,
 Toont dat gy moedig zyt uw leed te konnen draagen.

M. PARMA.

Dus zult gy beide best de wrok en haat vertragen. Dies

Dies neemt, vorstinnen, dan geduld in uwe rouw.

SABYNA.

Een zwakke en kranke troost voor een bedroefde vrouw;
Zich niet te ontzien, met ons in 't aanzicht te verwyten;
Hen voor oproegen, en voor muiters uit te kryten.
Haar hoogheid, die gedenk, hoe dit ons nypt en smart,
En hoe gevoelig ons dit trefst tot in het hart.

En wil men zo bestipt elks doen en staat grondeeren,
Wie zal 'er vry zyn om de laster af te weeren?
Wie niet vervolgd, gehaat, zelfs in zyn vaderland?
Te meêr, daar een tyran de hoogste rechtbank spand,
En daar men zich ons doen zo weinig schynt te kreunen.
Valerius, ach! kom en wil my ondersteunen;
En, uw Eerwaardigheid, gelei my derwaarts heen,
Daar ik afzonderlyk myn rampen nu beweên.

Sabyna binnen.

SOFIA.

Ik volg, op hoop van eens aan wisse wraak te raaken,
En laat den hemel voorts 't bestier van myne zaaken.

Sofia binnen.

M. PARMA.

Myn heer, 'k heb eind'ling eens dien blyden dag beleeft,
Waar in zyn Majesteit my nu veroorlofd heeft,
Om 't gautsche staatsbewind van zyne Nederlanden,
By overdracht, geheel te stellen in uw handen;
En wyl wy ons vertrek vervaardigen, zo laat
U nooit verrukken, 't zy door list of kwaaden raad.
Wy wenschen dan voor af, dat deze uw heerschappy
Tot rust des volks, en best des Konings mag gedyë.
Vaar wel.

M. Parma binnen.

ALVA.

Nu werd vereischt zo in der yl terstond
Te spreken yder lid, om zo uit eene mond,
Benevens d'and're rest, ook daar toe op te wekken,
Om in den bloedraad beid' hun vonnis te voltrekken.

Einde van het Eerste Bedryf.

TWEE

T W E E D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

ALVA, VARGAS, FERDINAND, DAVILA,
EGMOND, HOORNE.

Verbeeldende den Bloedraad.

ALVA.

Na 's keizers overdragt der erf nederlanden;
En 't gantsche staatsbewind, (van verre uitheem-
sche stranden,
Tot aan het eind der zee,) op Flippus zynen zoon,
Als de eenigste uit zyn bloed, en nazaat tot de kroon,
En hy in drang van staat, door opentlyke blyken,
Nu afstand had gedaan van al zyn koningryken;
Voorts, als een dapp'ren Vorst, en verzienden held,
Op godsdienst, kerkgebruik nu wetten had gesteld,
Met ernstelyk bevel aan de algemeene staaten
Hun hand te houden aan 't uitvoeren der plakaaten;
Den nieuwen koning, met een vaderlyk gemoed,
Trouwhartig aangemaand te volgen deezen voet;
Om nimmermeer in zyn verkreege heerschappije,
Te dulden de aanwasch van deez' snoode ketterije,
Noch te gedoogen daar schoorvoetende in te gaan;
Veel min de oproer'gen iets oogluikend toe te staan;
Maar op het alderscharp't het misbruik af te schaffen;
De ketter's in 't vervolg op 't allerwreedst te straffen;
Zo heeft men echter, na 't vertrek der Majesteit,
Van 't heilloos staatsverderf de snoode grond geleid;
Toen heeft men voorts gedacht op list en looze vonden;
Meineedig onderling te zaamen zich verbonden,
Om zo dit schip van staat op een onzeek're stond,
Het koste ook wat het kost, te booren in den grond;
Daar gy, als hoofden, zaam de hand aan hebt gehouwen.

EGMOND.

Wat kan de laster niet al smaad en onheil brouwen!

C

Gy,

Gy, die vermeetelyk dus buitenspoorig weid,
 En 's Keizers aanspraak hier voordachtelyk verdreid.
 Wy, in wiens byzyn al deez' staat en plechtigheden
 Zyn afgeleid, als doen het ampt van staat bekleeden,
 Die weeten best wat weg te dier tyd is gebaand,
 En met wat indruk dat den Koning is vermaand,
 Van nu, noch te een'ger tyd, 't zy in wat staatsgevaaren,
 Met uitheemfch krygsvolk ooit de landen te bez waaren.
 Den adel, ridderschap, de groote en kleine steên
 By hunne rechten, na der overoud'ren zeên,
 Getrouw, en heiliglyk te staaven, te allen tyden,
 De zelve voor geweld en inbreuk te bevryden;
 En, om het volk in toom te houden aan de hand,
 Den breidel niet te strak te trekken aan zyn kant.
 En, zo men buiten dit iets anders mogt betrachten,
 Hem, 't uiterfte bederf der Landen stond te wachten.
 Op deze wys is dan die staatcypraal vervuld,
 Op welke voorwaard' hy dan wetlyk is gehuld;
 En wy, als eed'len, door het recht ons aangebooren,
 Die hebben hem hier op ook hulde en trouw gezworen,
 En zyn verheffing mede eendrachtig toegeftemd.

HOORNE.

Maar zederd heeft men 't hart des Konings heel vervremd:
 Zyn godertieren aard, en liefde tot 's lands wetten
 Getracht, van tyd tot tyd, arglistig om te zetten.
 Hem in te boezemen niet dan verderfelyk kwaad,
 Om zo zyn goedheid te verwisselen in haat;
 En dat door die, die nu uit kracht van hun beveelen,
 Dus kunstig weeten met des Konings naam te speelen;
 En daar op leggen toe, om, door geweld en dwang,
 Hun staat te vestigen in onzen ondergang;
 Gelyk wy zien wat voet men reets nu heeft genoomen
 Is dit des Keizers les trouwhartig naargekoomen?
 Zyn vaderlyk vermaan te neemen doch in acht?
 Het Land te zien alom vervuld met vremde magt?
 Tot onderdrukking van trouwhartige onderdaanen?
 Van Spanjaarts, Duitschen, en verbasterde Itaaljaanen.

Die nu vast voortgaan in geweld en dwinglandy,
In branden, blaaken, en in vrouweschendery;
Als overtreeders van zo dier gezwooren eeden.

VARGAS.

Wat stoft gy telkens hier op uw gerechtigheden?
Waar door men 's konings naam en luister zeer besinet?
Hy heerscht hier onbepaald, zyn wil is u een wet.
Zyn doen, noch staatsbestier, past u niet na te speuren.
Dit zyn uw wetten, en dit uwe willekeuren.
Wy kreunen ons op 't minste aan 't geene dat ge zegt
Van uw voorrechten, hier, hie, staat gy voor het recht,
En 's konings vierschaar, om te vonnissen gespannen.

EGMOND.

Een zaamenkop'ling van bloeddorstige tierannen,
Een opgeraapt hoop, onaad'lyk opgevoed,
't Recht overblyfiel van Granvelles snood gebroed;
Dien staatsberoerder, en die pest der nederlanden;
Spinosaas aanhang, en meêr and're stookebranden:
Die hier in dit gespan een zelfde staat bekleên,
Niet waardig in den stoet ons achter na te treên,
Noch onze hofdienst als de minsten op te wachten.

FERDINAND.

O schandvlek, van zo veel doorluchtige geslachten!
O! onverdragelyke en bitt're hoon en smaad!
Die ons op geene wys alhier te dulden staat,
Door welk een heliche drift laat gy u niet vervoeren?

DAVILA.

't Is tyd, en meêr dan tyd, dit nest eens om te roeren?
En uit te roeijen, die vermeetyk onderstaan
Ons in den volle raad aldus te randen aan,
En elk in zyn gezach en achtbaarheid te schennen.

HOORNE.

Wy, die noch machtig, noch ook wettig u erkennen.
Een rechtbank, onderling tot ons verderf gesmeed,
Van huurelingen, en meenedigen bekleed,
Om zo het alles voor uw wreedheid te doen bukken;
Getrouwe dienaars, en 's lands vryheid te onderdrukken.

Gelyk men onderling noch tracht te voeren uit,
 Waar toe men 's Konings naam zo schandelyk misduid.
 Indien men ons beticht, ons als zyn onderzaaten,
 Men stel ons dan te recht voor de algemeene Staaten,
 En Ridderschap, die, door der zelve Majesteit
 Verheeven zyn tot een gelyke waardigheid; (worden,
 Wiens voorwaard luid, dat geen van hen gedoemd mag
 Dan voor het hoofd der zelfde, en lichchaam van die orden,
 Naar het aloude recht te dier tyd ingewyd,
 En voorts by 's Keizers keur behandvelt in zyn tyd,
 In de opdracht van die praal ten heilgen ons gezwooren.
 En zullen wy ons dan nu laten ringeloozen,
 Muilbanden, breid'len van een wettelooze magt,
 Het aldersnoodst gespuis, en schuim van boevejacht?
 Wat is dit anders dan 's lands wetten te verbreeken?

ALVA.

Uw ongebondenheid en wreev'le moed in 't spreken,
 Vermengd met last'ren, en aanstootelyke smaad,
 Verbitterd meêr en meêr, de harten van den raad.
 Wy dan, wy zullen u, ook zonder mededogen,
 Nu proeven doen de magt die wy op u vermogen.
 Gy muitemakers, die vervremd van trouw en eer,
 Verpligt zyt aan uw Vorst, uw Prins, en wettig Heer,
 Van nu noch te een'ger tyd zich tegens hem te zetten.

EGMOND.

Mits dat gehandhaafd zyn der lande aaloude wetten,
 Die wy verbroken zien, geschonden en vertreên,
 Aan welken wy ons noch verplichten als voorheen,
 Van nooit ons tegens die te kanten noch te stellen.

ALVA.

Dat bleek, toen gy, gestyfd met de andre hoofdrebelln,
 U rotten t'zaam, en met den and'ren onderstond
 Te raamen dien vervloekte en haatelyken vond,
 Tot spot der Geestlykheid, van nagebootste kruijn,
 En kap, en keuvel, en gemaakte zotskapruijn,
 En nap, en knapzak, en al 't geen noch meer ontbrak,
 Elkaâr getrouwheid zwoerd, zelfs tot den bedelzak,

Daar

Daar by gevoegd, om 't volk bet aan de hand te leijen,
 Al die koleuren, en aanstoot'lyke liev'reijen;
 Zinspreuken, toegepall, vol schimp en birze smaad,
 Op waereldlyke en op den kerkelyken staat;
 En ander guichelipel, 't geen ons op 't hoogst verveelden,
 't Geen gy als doen bestond op 't spott lykst te verbeelden,
 Van pylen t'zaam gesnoerd, daar toe gekogt, gehuurd,
 Op hun kazakken en kapotten geborduurd,
 Waar door men 't volk te meêr verbitterde en verwarden,
 Om zo eendrachtelyk in 't muiten te volharden.
 Wat was dit anders als de rust van 't land belet,
 En yder aangehitst, de moedwil voortgezet,
 En elk, op uwe wenk, als tot den oproer reppen,
 De scheuring voeden, en alom de brandklok kleppen?
 Door welke nieuwigheên, en uiterlyk gebaar,
 Den staat gebragt wierd in het uiterste gevaar,
 En niet en strekt dan om ons meerder te trotzeeren.

EGMOND.

Deez' hofzwier, en dit doen der nederlandsche heeren,
 Te dier tyd aangericht, zelfs onder ons beleid,
 En strekte niet tot hoon van zyne majesteit:
 Maar ziende te gemoet 't verval der heerichappije,
 't Invoeren van een nieuw gesmeede hierarchie,
 Geteeld en voortgebragt door dien vergifte slang
 Granvelle, en anderen, om zo Gewetensdwang
 Te vestigen, en dat men zich nu had verbonden
 Den staat te ontzenuwen, van haar aaloude gronden,
 En wetten, door welk doen en ingenomen haat,
 Gansch Neêrland toenmaals hing als aan een zyden draad,
 Toen is by ons beraamd, dit ondier, lang te vooren,
 Als een gehaate pest, in zyn geboort te smooren.
 't Beleid der Bisschoppen, en 't vorder onderzoek,
 (Van elk eenpaarig met een algemeene vloek
 Verbannen) krachtelyk daar tegens ons te zetten,
 Om dezen nieuwen vond zyn voortgang te beletten,
 En hebben wy als doen, ten dienst van 't vaderland,
 Door onderling verdrag, daar tegens ons gekant,

En bygezet zo veel als mast en kiel kon draagen,
 Zelfs tot den bedelzak het uiterste te waagen:
 Op deze voorwaard dan getreden in 't verbond,
 Is al ons staatsgeheim gebouwd op deze grond,
 Om zo eendrachtelyk voor 't recht des volks te fryden,
 En daar voor hebben wy het staal gegord op zyde,
 Ten trots des Kardinaals, wiens overgroot gezach
 Toen aanwies overhand, en toenam dag op dag,
 En, in ons ondergang te vorderen, vast groeide,
 Daar deze stokebrand niet weinig onder roeide.

HOORNE.

Die echter eindelyk, zo schand'lyk, naderhand,
 Als balling opgeëischt, noch ruimen moelt het land;
 Wiens drift noch hoogmoed door geen middel was te
 toomen:

En gy, als monsters, uit dat monster voortgekomen,
 En op een erger voet hem verre streeft verby,
 In moord, gewetensdwang, vervolging, tieranny,
 En andre onmenschykheên, toont klaar voor yders oog
 Dat gy die staatsverderf van hem hebt ingezoogen.

ALVA.

Waar toe meêr tyd verspild? hun dood is vast gesteld;
 En by ons hoofd voor hoofd eenparig reeds geveld,
 Naar luid des Konings last, en zyn gegeven ord're.
 Men breek hun reden af; 't is tyd de straf te vord'ren.
 Al lang genoeg getwilt, eer dit noch hooger gaat.
 Heer Vargas, 't eerste lid van deez' gespannen raad,
 't Voegd u, terwyl hun doen, en schennis is gebleeken,
 Uit 's Konings naam, en ons, hun vonnis uit te spreken
 En vooris de straf daar op te volgen doen terstond.

VARGAS.

Gy, wederspannigen, en hoofden van 't verbond,
 Waar by 's lants ondergang bedekt'lyk wierd gebrouwen,
 Verbreekers van zo dier gezwoorne eed en trouwe,
 Die u hebt onderstaan, door list en wrevelmoed,
 De beeldeformery gehandhaafd en gevoed;
 't Oproerig volk gestyfd, geleegen op uw luimen, Om

Om kerken, kloosters aan de ketters in te ruimen,
 Gelyk men heeft bespeurd, zelfs in uw staatsvoogdy,
 't Welk klare blyken zyn van uw verradery,
 Daar by getracht van ouds, om door verborge laaghen,
 't Vervalle Nederland aan and'ren op te draagen;
 Door welk bedryf dan gy, van eere en staat ontbloomt,
 Verdiend hebt, een verachte en schandelyke dood.
 Dit is dan het besluit des raads, als dat ge u beide,
 Op morgen voor den noen tot sterven zult bereiden;
 Dus luid den last dien wy u hebben te gebiën.

EGMOND.

Het sterven heb ik nooit gevreesd, veel min ontzien,
 Myn levensboock, zelfs by myn vyanden beschreeven,
 Dat zal, doorloop het vry, de blyken daar van geeven.
 Maar noemt men dat verraad, geweld, en muitery,
 Ons zelf te redden van geleeden tyranny?
 Te stuiten de inbreuk van 's lants rechten, keure, en
 wetten,

En daar voor goed, en bloed, ja alles op te zetten;
 Den Koning trouw te zyn? te bieden teegenstand,
 Aan een onwettige en uitheemsche dwingeland?
 Zo werden wy te recht gedoemd deez' straf te lyden.

HOORNE.

Het sterven heeft my nooit ontzet, tot geen tyden,
 Myn leeven, nu zo vaak in 's Keizers dienst gewaagd,
 Daar van dit lichchaam noch de diepe tekens draagd,
 Noch 't hert was nimmer op zo schelms bedrog geslepen,
 Dat daar verraad ooit in zou hebben plaats begrepen;
 Maar wel, altyd getragt, en 't daar toe aangewend,
 De vryheid van het volk te houden ongeschend,
 't Bedryf des Kardinaals, gesterrekt met de zyne,
 Te stuiten, en zyn doen op 't kragtigst te ondermyne,
 Als noodig, om zo voor te koomen 's lants bederf;
 Voorheen ten uiterste gedreigd zo menigwerf;
 Die ook heeft uitgewerkt, nu een'ge tyd voor dezen,
 Dat aan het spaansche hof myn broeder is verweezen,
 Kwamzuis als door bevel van zyne Majesteit,

En daar (gelyk als ik) ter flachtbank is geleid,
 Wiens bloed, benevens 't ons, door deez' barbaarsche
 straffen,
 Te zyner tyd noch eens gerechte wraak zal schaffen;
 Zo lang de nazaat zigt draagd tot zyn vaderland.

ALVA.

Gy, hopliên, leid hen weêr zo aansonds aan een kant.
Egmond en Hoorne binnen.

Men pas, op lyfstraf, hen zo voort weêr op te sluiten.
 Nu middelen beraamd om 't vorder kwaad te sluiten,
 En uit te roeijen, wie hun streng en zyde houd,
 Of die steeds al hun hoop hier hebben opgeboud;
 En hier in moeten wy noch slossen, noch vertraagen.

DAVILA.

Dat hangd aan u, met elk slechts voor 't gerecht te daagen,
 Eer zy vermeederen in aanzien en getal.

VARGAS.

Dat is vergeefs, men vel maar vonnis eens voor al,
 Dat, wie maar is berucht, 't zy hooge, of laag van staaten,
 Te straffen onverhoord, na de inhoud der plakkaaten.
 't Verachterd slechts met hen in halsgeding te treên.

FERDINAND.

't Is billyk dan dat hen die pas werd afgesneên:
 Men doe dan, op het scherpst, wel vlytig onderzoeken,
 By wien, 't zy kettersche of ook kerkverboode boeken
 Verborgten mogte zyn, om op de minste blyk
 Te vorderen hun straf.

VARGAS.

Zo heeft men in de Wyk,
 Hier achter aan de vest, een goed getal gevangen,
 Daar van op de aanklagt reeds ook een'gen zyn gehangen,
 Wie dan maar is verdacht, 't zy of zy schuldig zyn
 Of niet, dat is genoeg; men diend zich van de schyn-
 Op deze wys zo zal men onzen handel slyven,
 Dat wy daar boven, en zy steeds daar onder blyven.

Men

Men kreund zich dan op 't minst aan kermen noch gebaar,
 Om zo, door dezen vond, het uiterste gevaar
 Te ontgaan, van te een'ger tyd de straf des doods telyden.

ALVA.

Wy hebben nu de magt, en het geweld op zyde.
 Heer Vargas, 'k weet de grond van uw oprecht gemoed,
 En prys uw yver, en ik keur uw voorflag goed.
 Maar eer wy icts bestaan, of vorders aan te roeren,
 Is 't noodig, 't vonnis van hen beiden uit te voeren,
 En hier toe heb ik, om te ontgaan noch meerder haat,
 Door myn bevel, alhier gedagvaard in den raad
 Riedhoven, steeds berucht van zyn beproerde trouwe,
 Om hen in dezen staat ten einde te onderhouden.
 Daar komt hy, doch ontfeld, men let hoe 't by hem leid.

TWEEDE TOONEEL.

ALVA, VARGAS, FERDINAND, DAVILA,
 RIEDHOVEN.

RIEDHOVEN.

W at eifcht den raad van ons?

ALVA.

Dat uw Eerwaardigheid,
 De Graaven, straks gedoemd, ga bystaan met gebedden,
 Om de overige tyd godvruchtig te besteeden,
 Eer noch de straf volvoerd, de slaggegeven werd.

RIEDHOVEN.

O! al te droeve maar! wat valt dit bang en hard!
 Is 't moogelyk! kan 't zyn? doch om de rust te vord'ren,
 Men stel het vonnis uit, tot noch wat naader ord're.
 Men doe noch eens een proef op Koning, en zyn raad;
 En wacht een tweede post, eer dat men verder gaat;
 Of noch zyn Majesteit eens eind'lyk wierd bewoogen,
 En, uit een teere zugt, geparft tot meededoogen,
 Ter liefde van zyn volk, en van 't gemeene land.
 Wy zien vast elk alreé hier tegens aangekant,
 En onderling als tot den oproer ingespannen;

C 5

Men

Men scheld den Bloedraad voor een vierfchaar van tieranen,

Van huurelingen, voor een wettelooze magt,
 En wat de laster ooit kan hebben voortgebragt,
 Komt ons van dag tot dag, met dreigen, dus te vooren:
 Wy zien 't verderf te moed, dies bidde ik, leen uwe ooren;
 Indien ik iets op uw doorluchtigheid vermag,
 En dezen raad, zo schud dien opgeheeven slag,
 Gy zult hier door uw naam, gezach, en luister styven,
 Op dat dien bloedstorm ons doch over 't hoofd mogt dryven.

Op hoop om eens den staat daar door te zien gered.

ALVA.

Uw klagten hebben ons op geene wys verzet.
 Wy zullen de opstant (zo gy zegt) van 't volk verwachten,
 En echter doen het geen dat ons staat te betrachten;
 Wy weten wat weleer door slosheid is verzuimd,
 En had men hun verzoek voorheen niet ingeruimd,
 Te gunnen zo veel erfs om schuuren op te bouwen,
 Daar van gantsch Flaanderen, Artois, en Henegouwen
 Noch de overblyfz'len van vertoonen, naakt en klaar,
 De aaloude godsdienst liep te weiniger gevaar,
 En zou men in deez' zaak, dan nu verlenging lyden
 Tot noch een andre post? dat waar by deze tyden
 Het zelfde gewaagd: hun aanhang groeid vast aan;
 't Is nodig dan hier mede op 't spoedigst voort te gaan.

FERDINAND.

En had men in 't begin dien zelven voet genomen,
 't Waar met het ketterdom zo verre niet gekomen,
 't Welk zich door 't gantsche land alom nu heeft verspreid.

ALVA.

't Is dan vergeefs, myn heer, in deeze zaak gepleit,
 En vruchteloos gepoogt om deze slag te weeren.

VARGAS.

Zy moeten voort, al zouw het onderst boven keeren:
 Geen uitsfel werd gedoogd, de straf die ga zyn gang,
 Te slossen op hun recht, dat is al de ouden zang.

En

En een en zelve teem, daar zy vergeefs op steunen,
 Wy moeten ons aan dien verouden wrok niet kreunen,
 Noch lasteringen, die men ons in 't aanzicht wryft;
 't Geluk is gunstig aan die geen die boven dryft.
 Wy zyn alreë zo ver, dat niemand zich derft roeren,
 En sloffen wy dan noch dit vonnis uit te voeren,
 De kans mogt keeren: geen van ons die dit gehengd.

DAVILA.

't Vertraagen in die zaak is met gevaar vermengd,
 't Is billyk dan 't verzoek eenstemmig afgeslaagen.

RIEDHOVEN.

Te reukloos iet bestaan, is vaak het uiterst waagen.

ALVA.

De misdaad blykt te klaar, hun schennis is volbrogt.

RIEDHOVEN.

Wel na den schyn, maar niet na waarheid onderzocht.

VARGAS.

Is dat geen blyk het land door oproer dus te ontzetten?

En steeds te roemen op hun voorrechten en wetten?

RIEDHOVEN.

Door wetten werd het volk geregeld, maat gezet.

ALVA.

De wil des Konings is hier de allerhoogste wet;

Een onbepaalde magt verbind zich aan geen rechten.

RIEDHOVEN.

Wy willen dit geschil ten einde niet beslechten,

Maar stellen het gevaar, het geen wy zien te moed,

U hier te voeren door het storten van hun bloed,

Wien 't volk onsterffelyk in waarden zullen houwen.

VARGAS.

Belhamels, muiters, die ons al dit onheil brouwen.

RIEDHOVEN.

Zy zyn zelfs van der jeugd van godsdienst nooit verwaard.

ALVA.

Maar wel van eed, en trouw, te schandelyk ontwaard.

RIEDHOVEN.

Kan deez' stantvastigheid uw hevigheid niet sliffen?

AL-

ALVA.

Geenzins. is 't zo? dat 's best in 't eind voor hun gewiffen.

RIEDHOVEN.

„Ik zie geen uitkomst, ach! haar wreedheid is te groot;
Hoe komt men tot de rust?

VARGAS.

Alleen door hunne dood;

Wanneer dit is volvoerd, zo zal men tot een teken
En schrik der ketters, voort de bloedvlag op zien steeken;
Worgpaalen opgerecht, en staaken zonder tal,
Om zo door vuur en vlam te blaaken overal,
En, by gebrek van beuls, of anders beulsgezinden,
Of dat me in 't gantsche land gemoedigt geen kon vinden,
Die door lachhartigheid zich niet en vond zo sterk,
Zo slaan wy zelfs de hand aan dat geheiligd werk,
Om met de ketters zelf ten ladder op te flygen.

ALVA.

Uw naam die zal hier door de onsterfelykheid verkrygen,
Heer Vargas, die in trouw en deugd noch daaglyks groeid:
Ik prys uw yver, en uw voorzorg onvermoeid
Dit 's recht des Konings eer, en zynen dienst betrachten.

RIEDHOVEN.

Is dan in dezen nood geen uitkomst te verwachten?

ALVA.

Het vonnis leid geveld, 't is buiten onze magt.

DERDE TOONEEL.

ALVA, VARGAS, FERDINAND, RIEDHOVEN,
SABYNA, SOFIA.

SABYNA.

Wy komen onverziens, door al de kaamerwacht,
En posten uitgezet, ter plaats daar gy gezeeten,
Ontaard gedrocht, die met een afgebrand geweeten,
Verbasterd van gemoed, de wroeging steld aan kant,
En hier een ongehoorde en nieuwe vierfchaar spand,
Of slagbank zeg ik, om die by zyn naam te noemen,
Oin

Om alles door het zelfd' ten vuur en zwaard te doemen;
 Die nu, verhit op wraak, van menschlykheid ontblood,
 Het vonnis hebt geveld, der beider graaven dood.
 Onwettig t'zaam gesmeed, beleid door schelmfche laagen,
 Van welke schennis noch de volgende eeuw zal waagen:
 Die helden, wyd beroemd, ô! goddeloos bestaan!
 In welkers schaduw gy niet waardig zyt te gaan;
 Wiens lof de faam zo wyd en zyd heeft uitgekreeten;
 Zo veel verdiende roem op hunne naam verfleeten;
 En zullen wy, die nu, in dezen droeven stand,
 Aan deze aardsvyanden, als tot een offerhand
 Hen zien, gelyk ten prooy hun wreedheid overgeeven?
 O doodelyke smart! waar werd ik heen gedreeven?
 Ik ben als raadeloos! waar berg ik my? ô spyt!
 Vertrek, vertrek van hier bloedhonden als gy zyt,
 En wil de Vorsten weêr in hunne vryheid stellen;
 Een eeuwig naberouw, dat zal u steets verzellen,
 Indien gy voort zult gaan in dit vervloekt besluit.

SOFIA.

De wraak, die zal in 't eind de wraak eens voeren uit.
 O rechters! wetteloos, die met onmenschlyk wroeten,
 De vryheid onderdrukt, 's lands rechten tred met voeten,
 Gedenkt niet dat wy hier, of schoon het is te spaâ,
 U smeeken komen, of ook bidden om genaâ,
 Zy verre dat we ons op die toeleg zouden scherpen,
 O neen! dat waar zich zelfs tierannen onderwerpen,
 De misdaad toestaan, eer men oordeel vel en strykt,
 Hen schuldig maken daar noch schuld noch misdaad blykt,
 Geenziens, wy zyn te fier deez' lafheid te betrachten,
 En te edelmoedig om dit van ons af te wachten;
 Wy weeten toch hoe gy, vermeeten en ontzind,
 De klagten van het volk slaat dastel in de wind,
 Waar door gy op uw hals meêr laad dan duizend vloeken;
 't Is dan vergeefs om heul aan een tieran te zoeken;
 Waar dan, meinedigen, in dezen handel voort,
 In zo verfoeijelyke en vuile broedermoord.
 Barbaaren, die met dus gantsch Neêrland te verwoesten,
 Niet

Niet anders trachten dan een ryken buit te oogsten,
 Die zich, nooit zad geknaagd, met zweet en tranen voed;
 U dronken zuipt, en z welgt: uw nadorst lefcht met bloed;
 Die door uw wreedheid, 't al nu fteld in angst en vreezen;
 Uw oorentoefloopt voor 't gekarm van weeuw en weezen;
 Wiens aanhang zich nu vind in al uw doen verkuift;
 Zo ik gewapend waar, ik daagde voor de vuift,
 Omhoofd voor hoofd, met elk in 't vlakke veld te kampen.
 O hemel! is 'er dan geen einde aan al myn rampen?
 Twee broeders, eens gezind, my even lief en waard,
 Te sneu'len te gelyk, door dat meinedig zwaard,
 Tot hun verderf gewet, en ondergang getlepen.

SABYNA.

Wat voel ik my geprangd met doodelyke neepen!
 Gy dan, verlekkerd op geweld en tyranny,
 Vaar voort, en vel ook zulk een vonnis tegens my;
 't Is een gewoonte in u de onnozelheid te drukken;
 Ik zal gewillig voor uw wreedheid neder bukken;
 En zyt gy dan noch niet gepaaid met zulk een lot,
 Zo wreekt u eind'lyk dan noch aan het overfchot;
 Op dat de Faam uw lof daar door te bet verkonde,
 Terwyl gy met een slag geeft teffens elf wonden:
 Zo werd uw bloeddorst noch eens eindelyk verzaad.

ALVA.

Deez' uw vermeetenheid verwekt een meerder haat.
 Ons hier in 't aangezicht zo fmaadelyk te hoonen!
 Dus ongeoorlofd zich te derven hier vertoonen!
 Een stoute toeleg die ge u beide onderwind.
 Mevrouwen, zo gy niet uw tochten in en bind,
 Gy parft ons tegen u een andre taal te voeren.
 Dit gaat te hoog.

VARGAS.

Men leerd hun eens de tong te fnoeren
 Al deez' verwytingen, indien men verder ga,
 Die kwetzen ons, en gaan des konings eer te na.
 't Is billik dan dat haar dien pas werd afgefneeden.

RIE

RIEDHOVEN.

Uw yver gaat te hoog, betoom uw heevigheden,
Mevrouw, en neem toch in uw lyden eens geduld.

SABYNA.

Dat zal, zo haast wanneer ik zie de maat vervuld
Van hunne dwinglandy, en dit onmenschlyk woeden;
Volhard dan in uw doen, gy nimmer zat van bloeden;
Maar zyt gewis, dat hy, indien gy voort zult gaan,
Gebooren is die na gerechte wraak zal staan.

Sabyna binnen.

SOFIA.

En schoon het my aan magt, en waap'nen mogt ontbre-
ken,
k Zal my zelf wreeken, of zelf sneu'len onder 't wre-
ken.

Sofia binnen.

FERDINAND.

Men stel een scherpe straf op hofwagt, sleep, en stoet,
Dat in toekomstige ons niet diergelyks ontmoet,
Van iemand buiten last te laten door passeeren.

ALVA.

Zal tyd zyn, dat wy ons zo aanstonds derwaarts keeren,
Om midd'len te beraan, voor 't vorder eedgespan.
En u eerwaardigheid, die voeg zich aanstonds dan,
Om hen, als 't is gezeid, ten uiterst by te wonen.

RIEDHOVEN.

't Is vrugteloos, hier geld noch voorspraak, noch ver-
schoonen.

Einde van 't Tweede Bedryf.

DE DOOD VAN
DERDE BEDRYF.
EERSTE TOONEEL.

RIEDHOVEN, EGMOND, HOORNE.

RIEDHOVEN.

Moet ik u heden dan in deze staat ontmoeten,
Dien ik zo vaak voorheen plag in triomf te groeten?
O helden onzer eeuw! ô vorsten! hoog van naam,
Onsterffelyk geroemd, wiens lof noch door de Faam,
By alle volken werd de waereld omgedraagen, (gen
Van welkers vroomheid, deugd, alom men hoord gewa
Hoe slibbrig is 't geluk, hoe wankelbaar en teer,
Hoe werd het schip van staat gezold vast heen en weêr;
Dat nu in deez' verwarde en barningen van tyden,
Gedreigd werd met den slag van schipbrèuk hier telyden.
Waar heen werd ik vervoerd? ô rustelooze staat!
De droefheid, buiten toom, gaat boven peil en maat!
Wat drukt my uwe smart! ô! beide myn getrouwen,
In wien het Vaderlant zo diep noch is gehouwen.
Uw tegenstand van een uitheemsche en vreemde magt,
Die hebben u, helaas! in dit verdriet gebragt.
Het herte doet my wee, ach, ach! waar wil dit heenen,
Moet ik (noch levend zynde) uw beider dood beweenen!
Myn voesterlingen, noit verâard van uwen struik,
Der vaderlyke zeên, en wettig kerkgebruik,
Gegrondest op de aloude onseilbre Roomsche gronden,
Gezuiverd van deez' nieuw verdichte en valsche vonden.
O! deelgenooten, die in alles lotgemeen,
Op 't heilig martelspoor ter glory in zult treên,
O edelmoedigen! gy hals en boezemvrinden,
Dat ik u andermaal omhels, ô eensgezinden!
Van die, die 't vaderland beminnen, nu betreurd;
Wat rampen vallen u al teffens nu te beurt!
Wat heb ik my verpligt om hunne drift te keeren,
Indien het moog'lyk waar, noch deze slag te weerent.

Doch al vergeefs.

HOORNE.

Myn Heer, u is te wel bewust,

Met welk een yver wy steeds de algemeene rust
 Bevorderd hebben; en het alles daar na wenden,
 Om 't volk te redden van zo veel gedreigde elenden;
 Als ook daar heen getracht, om zo van onze kant
 Te sluiten de aankomst van een wreede dwingeland,
 Die, als een looze vos, vol van arglistigheden,
 Op 't allerkonstigt wist zyn toeleg te bekleeden;
 Op hoofsche vlejery, en strecken afgerecht:
 Om zo, door deze gryns (toen daar toe aangelegt)
 De voornaamsten des volks bedekt tot hem te neigen;
 's Lands eed'len te gelyk daar door in 't net te krygen;
 Gelyk wy ons nu zien gebragt in zyn geweld.

EGMOND.

Oranje heeft dit zelfde ons lang voorheen gespeld,
 Dien doorzichtigen Vorst, dien raadsman, wel beraaden;
 Wiens wysheid, staatsbestier zo vaak ons kwam te staaden;
 Die, uit een zuiv're drift, gaf duid'lyk te verstaan,
 Dat ons vertrouwen was gegrond op yd'le waan,
 Daar hy, zo middagklaar, dit onweêr ons voorzeide;
 In zyn omhelzing, als wy van den and'ren scheide.
 Gelyk ook Breedero, en and'ren door die loos
 Hem volgde, en ons verliet, en zyne zyde koos.
 Maar wy, als steunende op een vasten grond te bouwen,
 Op zyn gegeven woord, en eere, en eed, en trouwe,
 Zyn beide te gelyk dus in een wrak geleid.

HOORNE.

De hemel zy de wraak die nimmer wraak ontzeid,
 Die, schoon zy traag'lyk komt, ze eens eind'lyk zal vol-
 trekken,
 De nazaat moedigen, en daar toe op zal wekken,
 Om zo eendrachtelyk, gesterkt met fieren moed,
 Te wreken onze dood, en al 't vergooten bloed,
 Dat reeds nu is gestort, en noch gestort zal worden.
 Wy dan gevonnist, door bevel en 's konings orden, Te

Te sterven; gaan ter dood, doch niet in zulk een stand,
 Als rustverstoorders van hun eigen Vaderland,
 Noch eedverbreekers, noch verstoorders van 's lands
 wetten;

Maar, als die zich daar steeds op 't kragtigt tegen zetten,
 De vryheid van het volk te houden ongeschend,
 En voorts, van tyd tot tyd, het daar toe aangewend,
 Dat toch geen spoor en wierd gebaad, veel min een open
 Waar door gewetensdwang mogt komen ingesloopen
 Noch ook dat tyranny zou krygen de overhand.

EGMOND.

Dit is de grondslag, en ook de onderlinge band
 Der edelen, beraamd om dit verderf te stuiten.

RIEDHOVEN.

Ik prys uw toelag; en als ik my zelf zal uiten,
 'k Heb al uw Staatsbedryf, en doen voor goed gekeurd
 En deez' verwoesting vaak zelf innerlyk betreurd;
 Maar Alvaas wreedheid, en Granvelles looze strecken
 Die hebben, om zich van voorgaande hoon te wrecken
 U beiden te gelyk in dezen staat gebragt.

(Maar, ach! 'k beken, wie had zo bitt' ren lot verwacht
 En uwen val bekuipt, tot vord'ring van zyn zaaken.
 Of schoon gy sterft, de dood zal u onsterfelyk maaken
 De hemel, die op ons nu heden schynt gekeurd,
 Weet best wat lot dat hen noch vallen zal te beurt,
 Als oorzaak en begin van deez' gemeene elenden.

EGMOND.

Myn heer, tot wien wy, als ons laatste toevlugt, wenden
 Voldoet ons deze beë, en dat door uw beleid
 In handen werd gesteld van zyne Majesteit
 Dien brief, waar in ik myn gemoed kom uit te drukken
 Daar by, dat gy voor 't zwaard ter deez' tyd hebt zyn
 bukken

Zyn trouwste dienaar, die zo vaak met fieren moed,
 Zyn recht gehandhaafd heeft, ten kosten van zyn bloed
 En dat ik sterf, niet of ik had myn Vorst beleedigd,
 Maar, die zyn Vaderland trouwhartig heeft verdedigd,
 Do

Doet ons dan dezen dienst.

RIEDHOVEN.

Myn heer, het zal geschiên.

Ach! 't harte barst my u in dezen staat te zien,
 En voel my zelfs als met de schrik des doods bevangen.
 Daar komt Valerius, wat laat hy 't hoofd ook hangen;
 Men speurd aan 't uiterlyk zyn innerlyke rouw.

TWEEDE TOONEEL.

EGMOND, HOORNE, RIEDHOVEN,
 VALERIUS.

VALERIUS.

Myn heer, ik kom voor af op 't naden van Mevrouw
 Uw Gemalin, verzeld van die mede aangedreeven
 Door eene zugt, en ook vast herwaarts aan komt streven,
 Uw Zuster.

EGMOND.

Ach! myn heer, is 't mogelyk! men stuit
 Dien toegang toch.

RIEDHOVEN.

ô Neen! men blus dat vier niet uit;
 Is billyk innerlyk gevoelig zich te neigen.
 't Gemoed te ontlasten is den troosteloozen eigen,
 't Valt treur'gen zwaar, dat hen dien weg werd afgesneên.

HOORNE.

Ik zal in 't naast vertrek haar dan te moed gaan trêen.
 Maar eer ik ga, ach! deelgenoot van myn elenden,
 Dat ik u eerst omhels, ons glas dat loopt ten enden,
 De wraak, te heet opmoord, ontzeid ons meerder bot:
 Wy deelen te gelyk in een en 't zelve lot,
 Myn heer, en staan gereed den slag nu af te wachten.

EGMOND.

ô Eedle vorst en held! laat ons dan nu betrachten
 De dood te trotzen, en 't geweld ten doel te staan,
 En of gy voorging, dan of ik u voor mogt gaan,
 Ik zal u volgen, of u moedig voor gaan treden.

HOORNE.

Grootachtbre heer, beroemd door uw standvastigheden,
En ons een voorbeeld strekt in barning van de nood,
Vaar wel!

EGMOND.

Vaar wel, myn heer!

HOORNE.

Vaar wel tot in de dood!

Hoorne binnen.

RIEDHOVEN.

Myn heer, ach! laat het zyn, en wilt haar komst verbeiden.

EGMOND.

Ga dan Valerius, en wilt haar herwaarts leiden.

Valerius binnen.

Schoon deze ontmoeting is gegrond op zulk een schyn,
Zy laat daarom niet min my doodelyk te zyn;
Het sterven in zich zelf, is, als men 't zal ontleden,
Niet als een schaduw, en wat weinig duisterheden,
Waar door natuur van haar gestalte werd beroofd,
Een luttel damps, die slechts het zichtbaar licht verdooft;
Maar, die omhelzingen, die zuchten van weêrzyden,
Die laatste en droeve kus is duizend dooden lyden!
Gelyk wy zien te moet in 't naad'ren van dien geen,
Die my van aanbegin, door haar aantreklykheên,
Zo dier verplichten van haar eeuwig te beminnen.
Kon ik op u, als gy op my plag te verwinnen,
Gy staakten uwe komst, ô afgepynde Vrouw,
Gedompeld in een nacht van eindelooze rouw!
Gy zult hier door myn smart, en teffens de uw' vermeêren.

RIEDHOVEN.

Ze is te edelmoedig, om niet herwaarts aan te keeren
De droefheid parst haar, en de liefde dryft 'er aan.
Daar zynze.

EGMOND.

Achl had gy u ten besten doch beraân.

DERDE TOONEEL.

EGMOND, RIEDHOVEN, SABYNA, VALE-
RIUS, met gevolg in rouwgewaaden.

SABYNA.

Wilt my, getrouwen, ach! een weinig onderschraagen.
 O Nacht! vereeuwigd om ooit immermeer te daagen,
 Wat stort gy duisternisse al teffens op my neêr!
 O Bange naarheid! ach! waar berg ik my? myn heer,
 Door welk een wanhoop, ach! zo werden wy gedreven?
 Met u te zien schyn ik een weinig weêr t'herleeven?
 Ziet hier een afgematte en kwynende Vorstin,
 Uw waarde bedgenoot, rampzaal'ge Paltsgravin!
 Niet eeven in dien schyn, met blydschap ingenomen,
 Wanneerze u uit den stryd plag te verwellekomen,
 Verheugd en welvernoegd, u juichend kwam te moet,
 Al blaakende innerlyk door een verborgen gloed,
 Maar t'eenemaal ontbloot van Vorst'lyke sieraaden,
 Gelyk een weduw in rouwsleepende gewaaden,
 Die haaren Ega noch te verscher stond beweend,
 En uit een tederheid betreurd het koud gebeent,
 Zo komen wy voor af uw droevige uitvaart houwen,
 Als zynde een leevend lyk, met myne Staat-jonkvrouwen,
 En deze uw kinderen, als panden van uw bed;
 Heeft myne komst, myn heer, uw moedigheid verzet,
 Dat gy dus onbeweegt, en zonder mededogen,
 Het hoofd ter zyde keerd, en van my wend uwe oogent?
 Of is 'er iet in my 't geen argwaan mogt bediën,
 Welk gy wel wenschten in my liever niet te zien?
 Of ook verveel ik u? of hebben myne klagten
 Zo luttel op u? dat gy die zo min zoud achten?
 Dat een verlaaten, en een troostelooze Vrouw,
 In deze ontmoeting dit van u verwachten zouw?
 Of heeft de schrik des doods uw moedigheid doen keeren?
 Dien gy plag zelf zo vaak te trotzen, te braveeren?
 Spreek, spreek, doorluchtste, en, o glory! van uw stam,
 Die

Die uit zo braaven telg haar eersten oorsprong nam.
 En gy, eerwaardigste, ach! tot wien dan dat we ons wenden,
 Verstrekt gy ons, in deez' zo bitt're Staatselenden,
 Een slut, en steun; gy waart wel eer een toeverlaat
 Der treur'gen; maar, wat 's dit? dat gy te rugge gaat,
 En 't aangezicht bedekt? hoe! zyt ge ons meê dan tegen?
 Kan ik u ook tot geen meêdoogendheid beweegen?
 Zo zal de hemel dan in deez' myn smart en pyn,
 Myn allerzeekerste, en ook myn laatste toevlugt zyn,
 Op dat ik eind'ling eens mag heul en troost verwerven.

EGMOND.

Mevrouw, uw klagten doen my duizend dooden sterven:
 Uw rouwsleep, Staatgevolg, en adelyke stoet,
 Vol bitt're weêklag, die bestormen myn gemoed.
 Zoud ik afkeerig zyn? en wenden oog en ooren,
 Als of gy my verveelde; ô neen! neen! hooggebooren!
 Neen! edele Vorstin, van u, myn lief, myn licht!
 Aan wien dat ik ook blyf tot in myn dood verplicht;
 't Zy verre, van op zo een av'rechts wit te doelen;
 Hoe! zoude ik my dan min als menschelyk gevoelen?
 Daar my 't herdenken noch in verscher heuge leid,
 Hoe gy wel eer my plag in volle Majesteit
 Te nad'ren, met zo fiere en aangenaame weelden,
 En dat de liefde ons beid' haar wellust mededeelden,
 Met zulk een blydschap, en vernoeging, daar, 'k bekent
 Schoon dat ik sterven gaâ, noch van gevoelig ben.
 Maar ziende u met zo bitt'ren rouwklagte ingenomen,
 En datge onmagtig waard uw droefheid in te toomen,
 Stond ik als roereeloos tot in de ziel ontsfeld,
 Door deeze ontmoeting, en dit onverwacht geweld;
 In welke ontroering wy, door innerlyke tochten,
 Al teffens te gelyk dan wierden aangevochten,
 Te meer, terwyl ik zelf gevoel tot in myn hart,
 Dat myne dood, u meer, als zy my zelve smart,
 Hoe zou dan de achterdocht op my zo veel vermoogen?

RIEDHOVEN.

Een zelfde hartstocht heeft, Vorstin, ons ook bewoogen.

Uw overmaate rouw, daar gy meê werd gedrukt,
 Had my geheel en al tot in de ziel verrukt,
 Als zynde onmagtig om dit van ons af te weeren.

EGMOND. (meeren,

Uw komst, Mevrouw, schoon zy myn lyden doet ver-
 Is echter, ik beken 't, gegrond, om dat zy strekt
 Daar heen, tot welk natuur u aandryfd, pord, entrekt
 Door iets geheims in ons.

SABYNA.

Ach! wou de hemel geeven...

EGMOND.

Wat doch, myn lief?

SABYNA.

Dat ik u niet mogt overleeven!

Elk uur, ja elken dag, na deezen, zullen myn,
 Zo lang ik dagen tel, veel meêr als doodlyk zyn.
 Ach! dat hy zich hier toe te mywaarts wilde wenden,
 Op dat ik, met uw dood, myn leeven ook mogt enden;
 Ik volgde u in de stoet van dat moorddadig rot,
 Gemoedigt door den drang, naar 't bloedige schavot,
 Om daar, niet traag'lyk, maar met hartelyk verlangen,
 Met uitgerekten hals, een zelfde lot te ontfangen.
 Gy gaat ter dood, en ik, helaas! bedroefde Vrouw,
 Blyf hier vereeuwigd in een eindelooze rouw.
 Zal ik dan al myn troost en heil nu moeten derven?
 Zal dat meinedig zwaard dien dapp'ren hals doorkerven?
 Dien onverwrikb'ren styl doen storten neêr in 't zand?
 O Averechtze trouw! ondankbaar Vaderland!
 Is dit het loon voor die, die voor uw vryheid streeften?
 Uw recht verdedigde, en beschermde uw mogendheden?
 Dat gy nu met het bloed der helden zyt verkuift?
 Hoe zal dien Aartstiran nu lachen in zyn vuift!
 Dien Staatsgeweldenaar, nu hy (ô booze teijen)
 Een op'ning ziet tot zyn vervloekte tieranneije,
 Tot schennis, dwinglandy, en dat hy heeft geveld
 Dien dapp'ren Oorlogsman, en nooit verwonnen held,
 Die dit gedrogt steeds heeft getracht in toom te houden,
 Daar

Daar deze dwingeland zyn Staatsgezag op bouwde,
 Waar meê dit arme volk bedreigd werd met dien slag!

EGMOND.

Myn lief; de hofwacht staat gereed.

SABYNA.

Wat zal ik?

EGMOND.

Ach!

Dat gy toch voor het laaft uw rouwklagt af wilt breeken.

SABYNA.

Zo laat dan deze toe, dat haare traanen spreken.
 Gy vaderloozen, ach! ach! ach! wat valt dit hard,
 Die, nevens my, helaas! zo diep deeld in die smart.
 Hy gaat ter dood, die my, en u zo vaak verheugden,
 En steeds plag voor te gaan in vorstelyke deugden,
 Die word u nu ontruk, door een gedrocht, in kracht
 Zo wreed, als ooit natuur te voorschyn heeft gebragt.
 Ziet deze ellendigen, myn waarde, myn getrouwe.

EGMOND.

Ach! ach! Mevrouw, ik kan my langer niet onthouwen?
 Beroemde telgen, ach! wat treft u smart en leed,
 Die innerlyken zyt met bitt're rouw bekleed!
 Dat ik u hoofd voor hoofd omhels, myn waarde looten!
 Gedenk altoos uit welken Stam gy zyt gesprooten,
 Die altyd is geweest van onbesprooken aard,
 Doorluchtig, en door deugd, en wapenen vermaard;
 Laat die dan, zonder vlek, in u gelyk herleeven;
 En gy, Vorstin, dien ik voor eeuwig gaâ begeeven,
 Zyt moedig, en gehard in al uw tegenpoed;
 Verkrop uw hartenleed met mannelyken moed,
 Dat nu bedooven leid in rampen meenigvuldig.
 Keerd u slegts tot de wraak, en draag uw lot geduldig
 Dat nyd, noch tyd in u ooit myn geheugen blus:
 Ontvang hier op van my deez' laaftten droeve kus.
 Vaar wel!

SABYNA.

o Neen! ik laat u my zo niet ontrukken.

Vervloekte dwingeland, wat brouwd geal schellemstuk-
Zyn dit vergeldingen? *ô* trouw! beloond zo vals! (ken!

EGMOND.

Laat los, myn lief!

SABYNA.

Ach! ach! hoe kom ik van uw hals?

Gy gaat ter dood, myn heer! en ik zal hier na dezen,
Dan elk als tot een smaad, en tot een schouwspel wezen?
Neen, neen, *ô* neen! ik volg u op het zelve spoor.
ô Hemel! sterk my doch: zie daar dat gaat u voor.

RIEDHOVEN.

Waar heen, Mevrouw?

SABYNA.

Ik gaâ my tot de dood bereiden.

Zoud ik uw lykbaar zien veracht ten graave leiden,
Op een barbaarsche wys? beroofd, en te eenemaal
Ontbloot van vorstelyke, en ridderlyke praal?
Van Staatelyk gevolg, en plechtige sieraaden,
En sleep des adeldoms, bekleed in rouwgewaaden,
Als een misdadigen? die smaad waar al te groot.
't Is billyk dat my is niets liever dan de dood.

Egmond, en Riedhoven binnen.

En gy, *ô* adelyke spruiten!

En jongsten uit het elleftal,

Komt, helpt my hier myn rouwklagt uiten,
Beweend, betreurd der helden val!

ô Telgen! wyd beroemd van maagen,

Dien ik, (*ô* adelyk geslagt)

Zo teêr heb onder 't hart gedraagen,

In pyn, en smarte voortgebragt:

Kom, werp u neder aan zyn voeten,

Hy zal niet meêr; gelyk voorheen,

Op zyn triomfdag u begroeten,

Noch u omhelzen, neen, *ô* neen!

In 't midden onder 't zeegevuuren;

Noch gy voortaan tot geener stond,

Zyn naam, noch wapenschild borduuren,

Met goud, op eene roode grond,
 't Blafoen, uw stamhuis aangebooren,
 Met dat van Bairen t'zaam gesnoerd,
 Doorvlochten, en op 't schoonst verkooren,
 't Geen gy van 's moeders zyde voerd,
 Afkomstig in doorluchtigheden,
 Uit grootvaâr Aelbregt, fier en stout,
 Gehuld by ridderschap, en steeden,
 In Holland met het Graaflyk goud.
 Wie kan van traanen zich onthouwen?
 Valerius, en gy, myn heer,
 Ô Treurgenooten, Staatjonkvrouwen,
 Gy ziet na dezen hem niet meêr!
 Hy gaat ter dood! ach! helpt my weenen.
 Dat Staatjuweel, dat dierbaar pand...
 Maar ach! waar zynze daar verdweenen?
 Wat ondier heeft hem aangerand,
 En weggerukt dus voor myn oogen?
 Bloeddorftige, houd stand, houd stand!
 Hebt gy noch eenig mededoogen?
 Zo niet uw wraak te hevig brand.
 Ach! laat my deze gunst verwerven,
 Vertoest, tot dat ik my terstond
 Bereide, om nevens hem te sterven,
 En kus noch eens zyn doode mond.
 Ik moet, ik gaâ, en zal hem volgen?

VALERIUS.

Mevrouw, wat maakt ge u zelfs dus woedende en verbol-
 Bezaadigd u, ik zelf, gevoelig van uw smart,
 Beken, dat deze wond u treft tot in het hart.
 Maar wyl wy in deez' zaak geen weg en zien noch open,
 En dat noch heul, noch troost, noch uitkomst staat te hoo-
 Draag u gelyk een telg van uw doorluchtig huis. (pen,

SABYNA.

Ach! ach! wat treft my ramp en kruis!
 Kom ondersteun my, ach! getrouwe,
 En offer uw gediensigheên

Aan deze uw welgeboorne Vrouwe:
 Een flauwte kruipt door al myn leén;
 De dampen vlién vast heen en weder;
 Ach! voegt my hier te rust wat neder.

VALERIUS.

Staatjonkvrouw, red Mevrouw, ach! red haar! zet 'er neêr.
 'k Zie Hoorne nad'ren, met zyn Zuster. Ach! myn heer!
 Ziet hier Mevrouw als met een wille dood belaadén.

VIERDE TOONEEL.

SABYNA, VALERIUS, HOORNE, SOFIA.

HOORNE.

Zo zal de wrok, en haat, haar eind'lyk eens verzaaden,
 Die noch aan 't woeden is, en niet zal zyn gerust,
 Ten zy met onze dood, die wroeging is gebluft.
 Elendig Vaderland! hoe zult ge uw leed verkroppen?
 Wie red dit arme volk? wie zal de bloedwel stoppen?
 Wie dempen deeze poel van schennis, tieranny,
 Van zo vervloekte en ingesloopne dwinglandy?
 Ontzachchelyken held, die my zyt voorgetreeden,
 Ik volg u moedig dan ook in gelyke schreeden;
 Gy hebt te dezer stond dien slag vast uitgestaan.

SOFIA.

Gy zult dan mede nu ter slachtbank heenen gaan!
 Dien trotsen dwingeland nu tot een prooy verltrekken,
 Om op uw lyktonbe, ach! zyn zegen te voltrekken?
 ô Hemel! zo gy ooit de treurigen verhoord,
 Wreek deez' verfoeijelyke en haatelyke moord;
 Of toeft gy, tot ze zyn ten einde van hun woelen,
 Om hen eens te een'ger tyd uw wraak te doen gevoelen?
 Wat traagt gy langer, stort op hen uw bliksem neêr;
 Verdelg die landplaag, keerd dat heilloos moordgeweer,
 En wend het tegens hen, ik zal myn arm ontblooten,
 Om 't zelve den tieran tot in het hart te stooten.
 Ach! zaagen wy te moet eens zulk een blyden dag,
 Dat elk bekleed, en weêr hersteld in zyn gezach, Om

Om zo den Staat van deez' vergifte pest te veegen;
Maar, ach! 't is al vergeefs, de hemel is ons tegen.
Ach! my elendige, waar heen werd ik vervoerd?

HOORNE.

Myn Zuster, ach! wat maaktge u zelve dus ontroerd?
Het is myn lot, ik walg van langer meêr te leeven.

SOFIA.

Laat ons dan 't martelspoor blymoedig op gaan streeven:
Ik sterf ook nevens u.

HOORNE.

Ach! troostelooze vrouw,
Wat drukt my uwe smart! 'k heb deernis met uw rouw.
Zyt moedig om uw druk en lyden in te toomen.
Ik zie Davila met de Hofwacht herwaarts komen.
Het is gedaan: myn vriend Valerius, vaar wel!

SOFIA.

Ach! ach! ik sterf.

VALERIUS.

Myn heer, hoe bitter en hoe fel
Trest my uw smart! gy doet myn lyden weêr vergrooten.

HOORNE.

En gy, Vorstin, vaar wel, ð beide treurgenooten,
Zyt doch volftandig in 't verduuren van uw leed.

VYFDE TOONEEL.

HOORNE, SOFIA, SABYNA, VALERIUS,
DAVILA.

DAVILA.

Myn heer, gy weet met welk een last wy zyn bekleed,
Als ook waarom wy hier ter plaatze zyn bescheiden.

HOORNE.

'k Ben vaardig, doet uw pligt.

SOFIA. Ach! dat ik u geleide.
Sta af, bloeddorstige, en wagt uw hand te slaan
Aan dien beroemden held, en wilt te rugge gaan,
Eer hy, door zyn gezigt, u doet ter nederstorten!

Maar

Maar zo gy zyt gezind myn lyden te verkorten,
 Wiens handen dat toch zyn van zo veel bloed bemorft,
 Wreek u op my, en jaag uw kling door deze borst!
 Barbaaren, 'k zal u niet ontwyken, noch begeeven.

DAVILA.

Indien gy niet en wierd door wanhoop aangedreven,
 Het waar onmogelyk te dulden deze inaad.

HOORNE.

Mevrouw, bezadig u. SOFIA.

Verbasterd, heilloos zaad.

DAVILA.

't Waar tyd, en meer dan tyd onord're eens af te schaffen,
 Den staat t' herstellen, en weerspannigen te straffen.

SOFIA.

Vermeetele, die dus de onnoozelen betigt,
 Indien ik mogt begaan, ik vloog u in 't gezigt.
 Valerius, kund gy dien bitt'ren hoon gedoogen?
 En werd gy dan noch niet tot meerder wraak bewoogen?

SABYNA.

Engy, Vorstin?
 Ach! ach! wat zal ik toch? gy weet
 Hoe dat ik, afgemat, verkrop myn hartenleed,
 En als een droeve Weeuw, verstootten, en verlaaten,
 Ontbloot van man, en vorst, van eere, en ampt, en staaten,
 My zelf met traanen voed, en zuchten zonder tal.

HOORNE.

Myn Zuster, dat ik u omhels, noch eens voor al.

SOFIA.

Ach! ach! wat moord gy my?

HOORNE. Laat af, en staak uw weenen.

SOFIA.

Ik laat niet af, o neen! ik volg u derwaarts heenen.

HOORNE.

Noch eens, voor 't laatst, vaar wel!

Davila, en Hoorne binnen.

SOFIA. O Hemel! is 'er dan

Geen middel om de straf te ontgaan van dien tieran.

Valerius, myn heer, ach! ach! zy zyn geweeken.

Me-

Mevrouw, kom, moedig u: wy zullen ons gaan wreeken;
 Om zo gesterrekt en gelyfd van onze kant,
 Te steuren onverziens dien bloed'gen offerhand.
 Ik zal u voorgaan, en ook de eersten zyn van allen,
 Die moedig met een troep als woedende aan zal vallen.
 Daar kom af wat het wil, 't recht is aan onze zy.

VALERIUS.

Wat wilt gy toch, Mevrouw? ach! staak dit opzet vry:
 't Is toch vergeefs gepoogt, voor u om heul te zoeken,

SOFIA.

Dat ga zo 't wil, ik zal my eind'lyk dan verkloeken,
 Om door een and'ren weg, zo dit niet vord'ren kan,
 Myn wraak bewerken, door een heim'lyk eedgespan:
 Of brouwen by my zelf nu liste en looze laagen,
 Al zou gantsch Nederland van mynen opstand waagen,
 En alles daveren, en werden omgeroerd,
 Zo rust ik niet, ten zy myn wraak zal zyn volvoerd.
 't Ontbreekt my aan geen hulp, om myne streng te slyven.
 Hoe! zou dan hunne dood dus ongewrooken blyven?
 Die helden, steeds bemind, als heden nu beweend:
 Die stylen van den Staat, en toevlucht der gemeent,
 Die hunne vryheid steeds bewaakten en betragten,
 Op dat geen inbreuk in dezelve stont te wachten,
 En vaak dat Landgedrocht gemuilband en geshoerd,
 Dat dwang, noch tieranny, mogt werden ingevoerd.
 Hun vyanden, die deez' onmensch'lykheid mishagden,
 En beid' hun ondergang betreuren en beklagden,
 Getuigen van hun deugd, en trouw, en dapperheid,
 Hun roem onsterffelyk, alöm zo wyd verbreid,
 Die zal van nu voortaan op alle tongen leeven:
 Die Vrankryk, Duitsland, en Itaaljen deden beeven,
 En door hun wapenen, gevoerd in 's Keizers naam,
 Te dier tyd strekten voor een pronkstuk van de Faam,
 Uitheemfche zullen zich in hunne lof ontzetten.
 De Christen waereld zal hun beider lof trompetten.
 Schepmoed, Mevrouw, schepmoed, ik voel inwendig my
 Als aangedreeven door een nieuwe profesy;

My dunkt ik zie alreë hoe Nassou, aangespannen,
 Zyn standaard heeft gevest, de tieranny verbannen,
 't Verbond der eed'len weër bekrachtigt, en hersteld,
 En, door zyn wys bestier, gebreideld het geweld:
 Geweetensdwang, die pest, ten landen uitgedreeven,
 De vryheid wederom op haaren troon verheeven,
 Gewapend, en bekleed met speer en helm en hoed,
 Gegroundvest in siment van dit vergooten bloed.
 En dezen Aartstieran, vervolgd, verjaagd, gedwongen
 Te ruimen dit gewest, aan alle kant besprongen.
 De heilige eendragt... VALERIUS.

Ach! Mevrouw, staak uwereën.

'k Zie zyn Eerwaardigheid, die herwaarts aan komt treën.

SOFIA.

Het is gedaan, ach! ach! waar zullen wy ons wenden?

ZESDE TOONEEL.

SABYNA, SOFIA, VALERIUS, RIEDHOVEN.

RIEDHOVEN.

Dat vorst'lyk treurspel, ach! myn vriend, dat is ten ende.

VALERIUS.

Het is ten einde? ach! ach! ô leidelooze smart!

RIEDHOVEN.

't Herdenken van hun dood, treft my tot in het hart.

Ik kan, helaas! my noch van weenen niet onthouwen.

VALERIUS.

Hoe was hun uitgang doch? RIEDHOVEN.

Wat vergt gy my, getrouwen?

Die dus myn lyden en myn smart vernieuwen doct:

Als helden traaden zy de wisse doot te moet.

Egmond ging eerst voor af, op 't allerminst bewoogen,
 Parste elk, door zyn gezigt, een traanenvloed uit de oogen:

Hy trad als onverzaagd zo aanstonds derwaarts aan,
 Daar hy 't gekruiste beeld ter neêrgezet vond staan,

Het welk hy naderde, en met veel eerbiedigheden,
 Nu telkens menigmaal omhelsde in zyn gebeden;

Van waar hy zich begaf, gemoedigd, ach! ach! ach!

Ter

Ter plaats daar hy zich boog, voor 'tgeeven van den slag.
 Een algemeene vreez' ontstond door eenig momp'len,
 Als of men was beducht voor schieelyk overromp'len.
 Maar alles was te wel bezorgd door hun geweld.
 Toen Hoorne voort kwam, en nu Egmond zag geveld,
 (Een steenen hart had zich dit moeten nu erbarmen)
 Nam hy het bloedig hoofd, en drukten 't in zyne armen,
 En kusten 't meenigwerf met een gebrooken stem!
 Mits bukt hy mede, ach! ach! en stort ook nevens hem.

Einde van het Derde en laatste Bedryf.

Beschryvinge der Vertooningen.

Voor het SPEL.

De Landvoogdesse, verzeld met de algemeene Staaten, verwelkomen Alva, byvoerd gewetensdwang, bedrog, geweld, en tieranny, in zyn stoet, zynde gesterkt met eenige uitheemsche veltoversheren en krygsbenden. De vryheid werd verdrukt, en 's lands rechten vertreedden. In 't verschiet ziet men het vluchten der ingezeetenen.

De Landvoogdes, verzeld met de algemeene Staaten,
 Den Hartog Alva in zyn staatgebied begroet,
 Hy voerd gewetensdwang, een pest der onderzaaten,
 Geweld, en tieranny, vergramde in zyn stoet,
 De vryheid leid gedrukt; en 's lands gerechtigheden,
 Zyn door uitheemsche magt verbrooken en vertreedden.

Na het SPEL.

Egmond en Hoorne, leggen beide door 't zwaard gesneuveld en hun hoofden op pennen gesteld. Davila, met eenige geestelykordens vertoonen zich hier by, aan d' ander zyde ziet men de inquisitie, op 't vreeslykst afgebeeld, houdende een brandende toort in d'eene, en een bloot zwaard, met eenige stroppen, en ander marteltuig, in d'ander hand, daar by vertoond zich een roode goede, of bloedvlagge, met eenige worgpaalen opgerecht.

Nu zal men Nederland van bloed en vuur zien rooken.
 De Graaven leggen reeds gesneuveld, door het zwaard.
 Nu moordtuig opgerecht, de bloedvlag opgestooken
 In de Inquisitie, die niet als verwoesting baard;
 Davila, uit de naam van 't hoofd der dwingelanden,
 Begrind dit Treurspel, met meer and're stookebranden.

